

AALISARNEQ PILLUGU ATAATSIMIITITALIARSUUP ISUMALIUTISSIISUTAA Juli 2021

**AALISARNEQ PILLUGU
ATAATSIMIITITALIARSUUP
ISUMALIUTISSIISUTAA**

Juli 2021

Ulloq 23. september 2021

Sammisat

Politikkikkut aalajangiinerit toqqakkallu pingaaruteqartut

- Ataatsimiititaliarsuup oqariartuutai pingaarnerit

Iliuseqarnissaq pisariaqartilluinnarneqarpoq

- Aalisarnermik inuussutissarsiutip inuiaqatigiinnut pingaaruteqassusia

Ataatsimiititaliarsuaq sulineranilu aallaavik

Anguniakkat tunngaviusullu pingaarnerit tunngavittut

Anguniakkat tunngaviusullu aalisarnernut pingaanernut tunngatillugu atorneqartut

- Raajat, qalerallit saarulliillu pillugit inassuteqaatit pingaarnerit

Pissutsit allat ikaarsaariarnermilu aqqissuussinerit

- Pilersaarusionerit immiut atasoq nunallu immikkoortuini mianerisassat
- Inuussutissarsiutit immikkoortuinit allanut atassusiineq

Inassuteqaatit aningaasaqarnermut allaffissornermullu kingunissaat

- Iliuseqannginneq aningaasaqarnermi ajortunik annertuunik kinguneqassaaq

POLITIKKIKKUT AALAJANGIINERIT TOQQAANERILLU PINGAARUTEQARTUT

Politikkikkut sinaakkutit aamma annertuumik kinguneqarsinnaasut siunissami aalajangigassat

Aalisarneq nunatsinni inuussutissarsiutini pingaarnepaajuvoq.

- Taamaattumik pisuussutinik ataatsimoorussanik nakkutiginninnsinni periutsip pitsaassusia inuiaqatigiit pigissaarnerannut, atugarissaarnerannut ineriartornerannullu annertooujussuarmik pingaaruteqarpoq.
- Siunissami aqutsinissaq pillugu politikikkut toqqaanerit inuussutissarsiutit akornanni inuiaqatigiinnullu tamanut **annertuumik toqqaannartumik saniatigullu kinguneqassapput.**

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa inassuteqaatinik aalajangersimasunik ataatsimiititaliarsuup ataatsimoortup – ataasiakkaat pinnagit – tunuliaqutaaffigisaannik imaqarpoq.

Inassuteqaatinut ikinnerussuteqartullu oqaaseqaataannut tunngaviusut tamakkununga tunngaviusut ilanngullugit isumaliutissiissummi allaaserineqarput.

ATAATSIMIITITALIARSUUP TUNNGAVIUSUMIK APUUSSASSAI

- 1. Siunissami sulifissaqartitsinissaq, isertitaqaatissat atugarissaarnerlu pitsaasumik sunniuteqarfiginissaat pillugu pisuussutit piujuaannartinneqartariaqarput**
- 2. Aalisarnermik inuussutissarsiuuteqarneq ineriartorsitseqqinnermi aningaasaliinerit eqqarsaatigalugit aalajangersimasunik siumullu naatsorsuutigineqarsinnaasunik sinaakkuserneqarli aamma aalisarnek pillugu politikkimi anguniakkanut pingaarnernut tunngatillugu tapiissutaasinnaasut sumut atorneqarnissaat**
- 3. Aalisarnermik aqutsineq imatut aaqqissuunneqarli, aalisartut ataasiakkaat isertitaqarluarsinnaalersillugit aalisarnermilu pissuussutinit iluanaarutit tamarmiusut annertusineqarsinnaalersillugit, taamaalilluni tamanna tunngavigalugu pisuussutinit iluanaarutit naleqquttumik akileraartitsinikkut pisuussutinit iluanaarutit naleqquttumik agguanneqarsinnaaniassammata**
- 4. Aqutsinermi ersarissumik suleriaaseqarneq assigiimmillu pinninnissaq qulakkeerniarlugit politikkikkut akuliutinnginnissamik tunngavik ingerlanneqarli**
- 5. Aalisariutaatileqatigiiffinnut tunngatillugu aalisarsinnaassuseq annertusinagu piginnittuuneq pisuussutinit iluanaarutinit atuinermut annertusineqarli**
- 6. Suliffissaqartitsineq ilinniartitaanerlu pillugit politikkimi suliniut inuit atugaasigut imminut nappassinnaasumik ikaarsaariarnissaq qulakkeerniarlugu aalisarnek pillugu politikkimi allannguutitut atatillugit ingerlanneqarlik**

ILIUUSEQARNISSAQ PISARIAQARTILLUINNARNEQARPOQ

AALISARNERMIK INUUSSUTISSARSIUT INUIAQATIGIINNUT PINGAARUTEQARLUINNARPOQ

- Kalaallit Nunaata nioqqutissat avammut tunisaasa 95%-iisa missaat aalisakkaneersuupput qalerualinneersuullutillu
- Nunami ilanngaaseereernani naleqarneruleriartortitsineq annertusiartortoq aalisarnermik inuussutissarsiornermeerpoq.

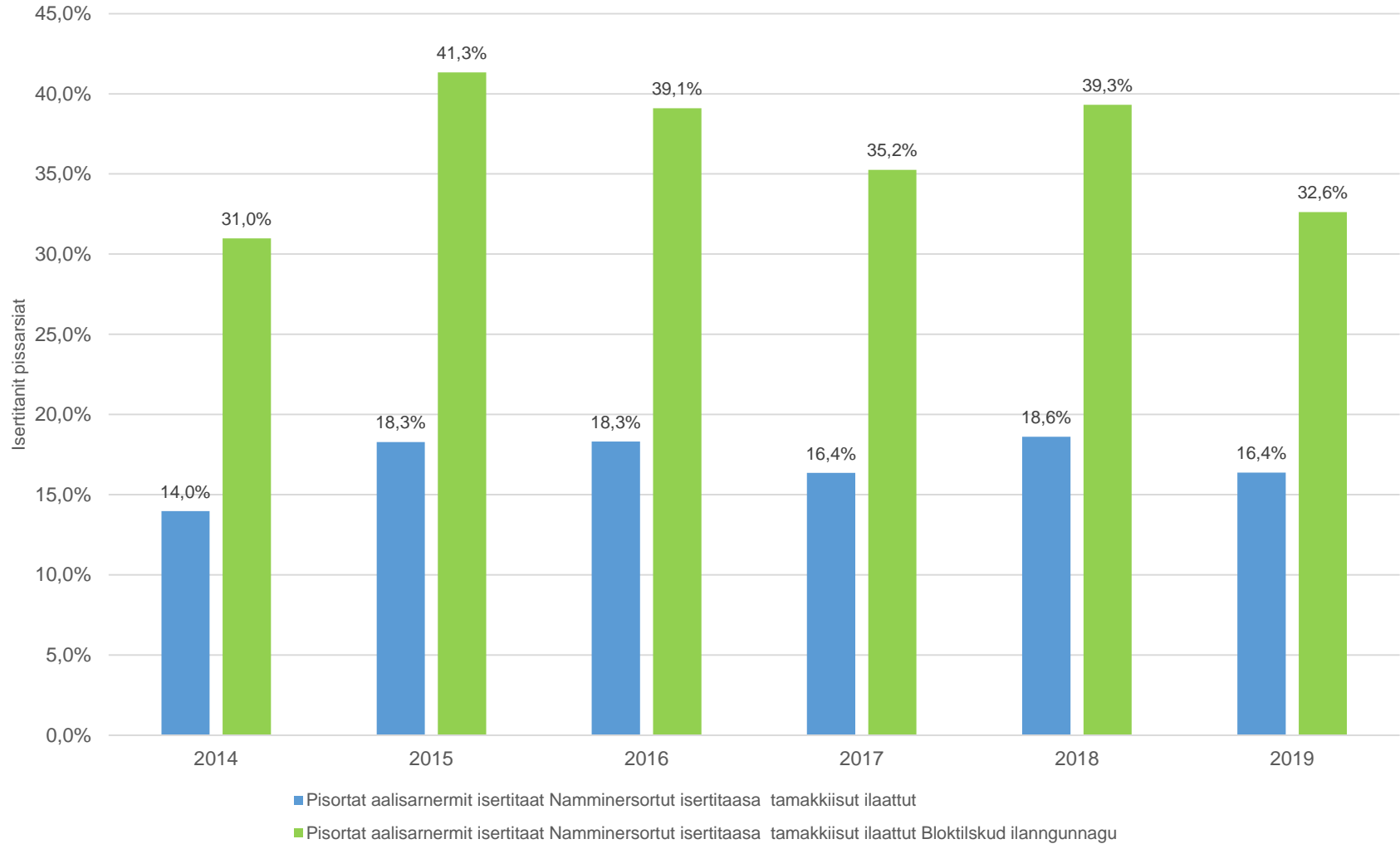
Aalisarnermik inuussutissarsiu tip piffissami 2010-2019 ilanngaaseereernani naleqarnerulersitsinera inuussutissarsiu tini allani (sanaartorneq, aatsitassarsiorneq, unnuisarfiit neriniartarfiit assartuinerlu) kisitsisinut sanilliullugit

<i>%-tinggorlugu BVT-p annertussusaa</i>	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aalisakkerineq	14,5	16,8	19,0	17,4	19,1	18,9	21,1	19,8	21,6	20,7
Aatsitassarsiorneq	0,8	0,4	1,2	0,6	0,8	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3
Akunnittarfiit neriniartarfiillu	2,2	1,8	1,8	1,6	1,7	1,9	1,9	2,0	1,8	1,8
Assartuineq	8,7	8,7	8,4	7,2	7,9	7,7	7,9	7,9	8,1	8,3
Sanaartorneq	10,6	9,5	9,4	9,4	7,5	9,5	9,9	11,3	11,1	12,6
Pisortani inunnilu kiffartuussiveqarfiit	30,7	30,8	29,7	30,6	29,2	28,3	26,8	27,0	27,7	28,3

Aalisakkat akiisa annertussutsillu allanngoriartornerat aalisarnermik inuussutissarsiummut inuiaqatigiinnilu allanut pingaaruteqarput

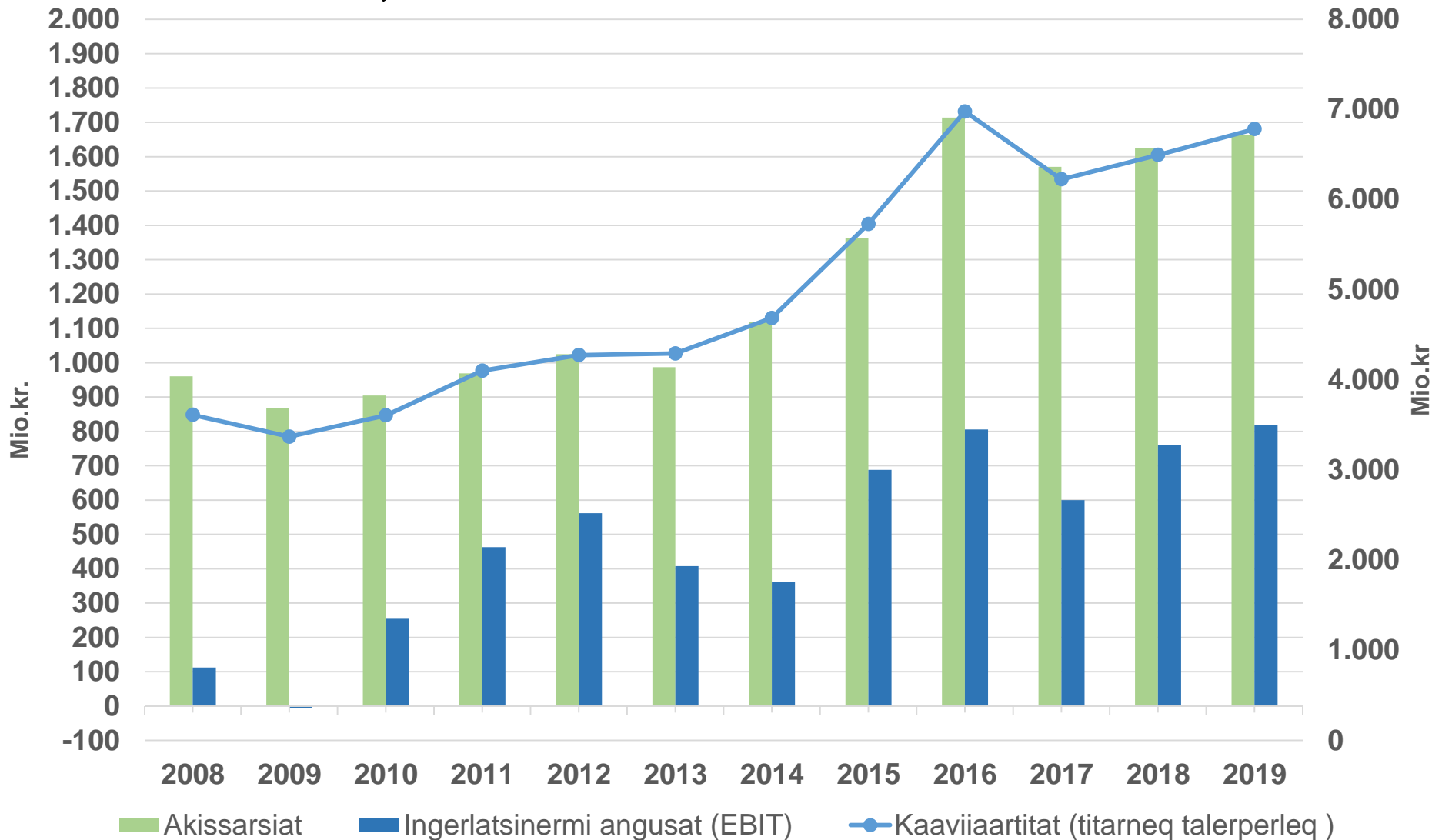
Pisortat isertitaqarnerannut aalisarnerup aningaasatigut pingaaruteqassusaa

Pisortat aalisarnermit isertitaat namminersortut isertitaasa ilaattut, 2014-2019.

AALISARNERMIK INUUSSUTISSARSIUMMI ANINGAASAQARNEQ TAMARMIUSOQ, 2008-2019

Naatsortuunik naatsorsueqqissaarineq taamaallaat aktiaatileqatigiiffinnut, anpartileqatigiiffinnut nunanilu allani immikkoortortanut atuuppoq. Kaaviaartitat ilanngaaseereernani kaaviaartitaapput. Aalisartut namminersortut, assersuutigalugu umiatsiaararsorlutik aalisartut aningaasaqarnerat takussutissiami ilaanngilaq.

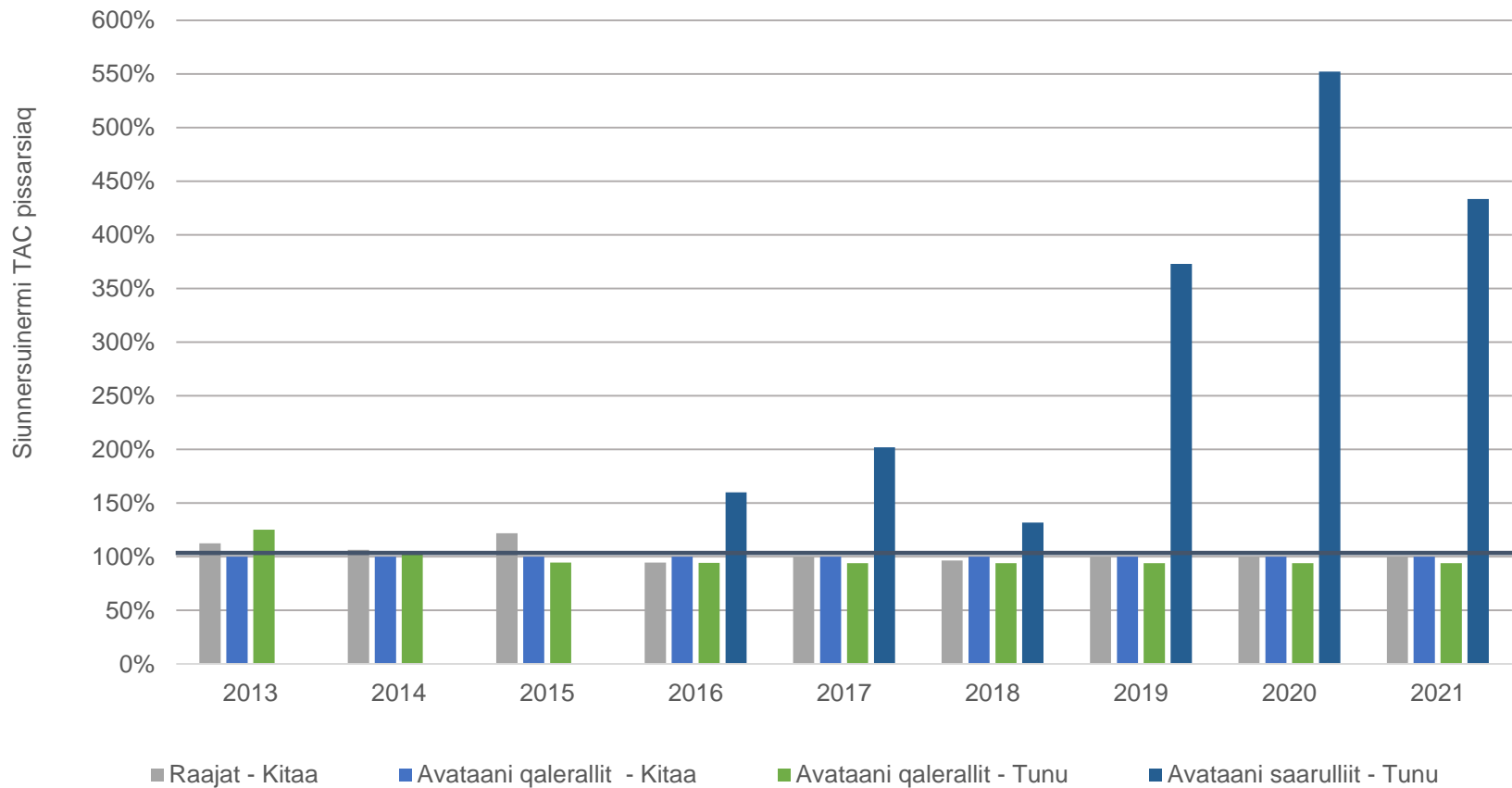
AALISARNERUP KOMMUNIT ANINGAASAQARNERANNUT PINGAARUTEQASSUSIA

Kommunikkaarlugit tulaassat nalingisa ineriartorneri mio. kr. (avataani + sineriss. qanitt.)

Mio.kr.	Kommune Kujalleq	Kommuneqarfik Sermersooq	Qeqqata Kommunia	Kommune Qeqertalik	Avannaata Kommunia	Umiarsuit tunitsiviit	Katillugit
2017	40,9	204,8	226,4	168,4	465,6	69,5	1.175,6
2018	40,6	241,0	215,0	232,4	568,8	19,5	1.317,3
2019	52,5	258,0	251,8	220,1	636,1	15,1	1.433,8
2020	30,1	209,9	233,3	194,6	609,4	13,3	1.290,5

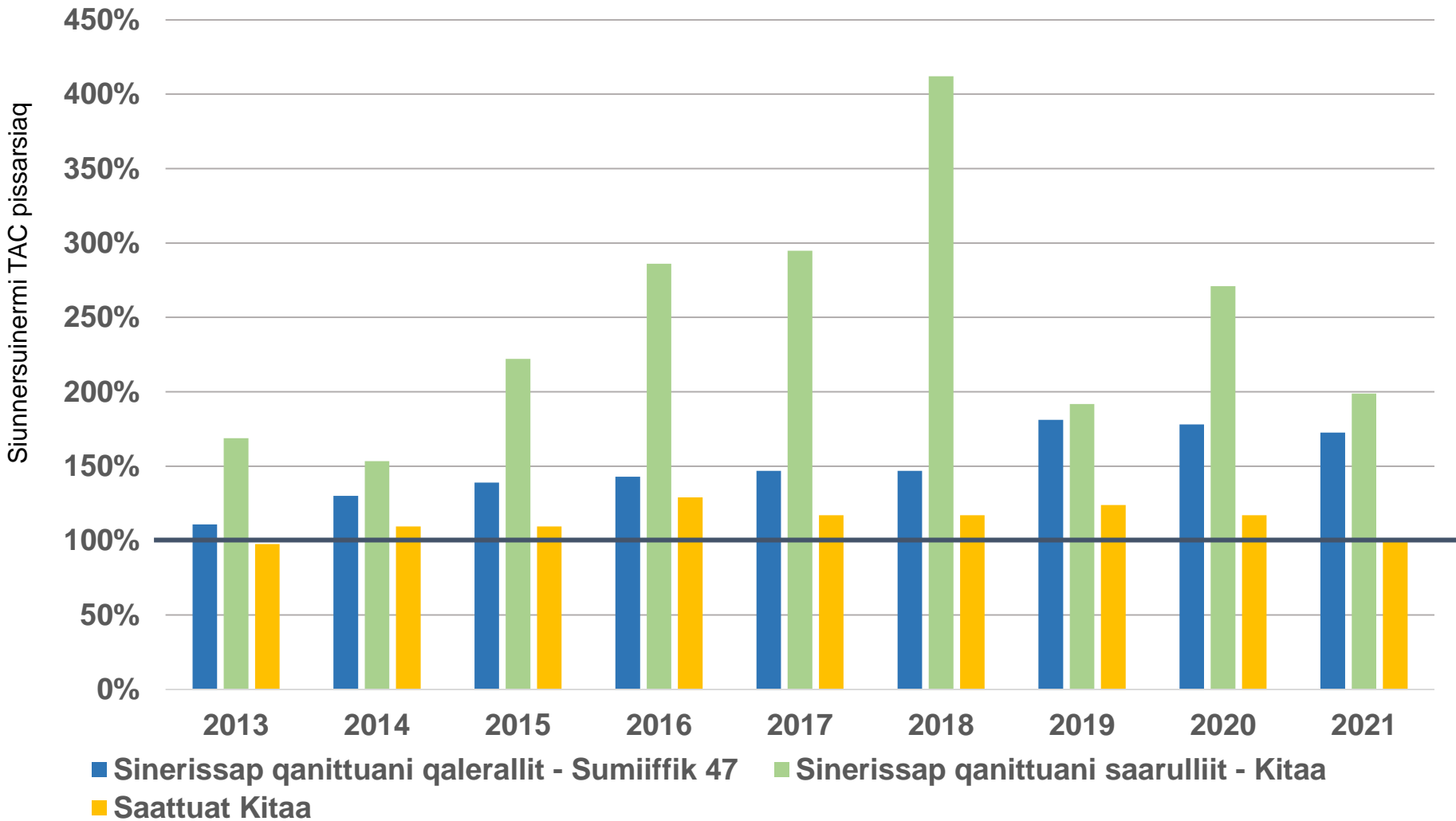
PISUUSSUTINIK AQUTSINEQ – AVATAASIORLUNI AALISARNEQ/RAAJAT (avataani+sinerissap qanittuani)

Peqassutsini aalajangersimasuni biologit siunnersuinerannut naleqqiullugu pisassiissutit, 2013-2021.

PISUUSSUTINIK AQUTSINEQ – SINEISSAP QANITTUANI AALISARNEQ RAAJAT ILANNGUNNAGIT

Peqassutsini aalangersimasuni biologit siunnersuinerannut naleqqiullugu pisassiissutit, 2013-2021.

AALISARNERIT ARLALLIT PISUUSSUTINIK ASSIGIINNIK AJORNARTORSIORTINNEQARTUNIK AALISARFIUSUT

CPR/CVR-inillu sinerissap qanittuani aalisarnermi akuersissutinik (Ukiut ataatsiakkaarlugit) atuisunut takussutissiisoq. Qaleralinnut, saarullinnut, kinguppannut nipisanullu akuersissutit pineqarput.

Ukioq	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Qassit	1.588	1.692	1.775	1.920	1.988	2.005	2.051	2.044

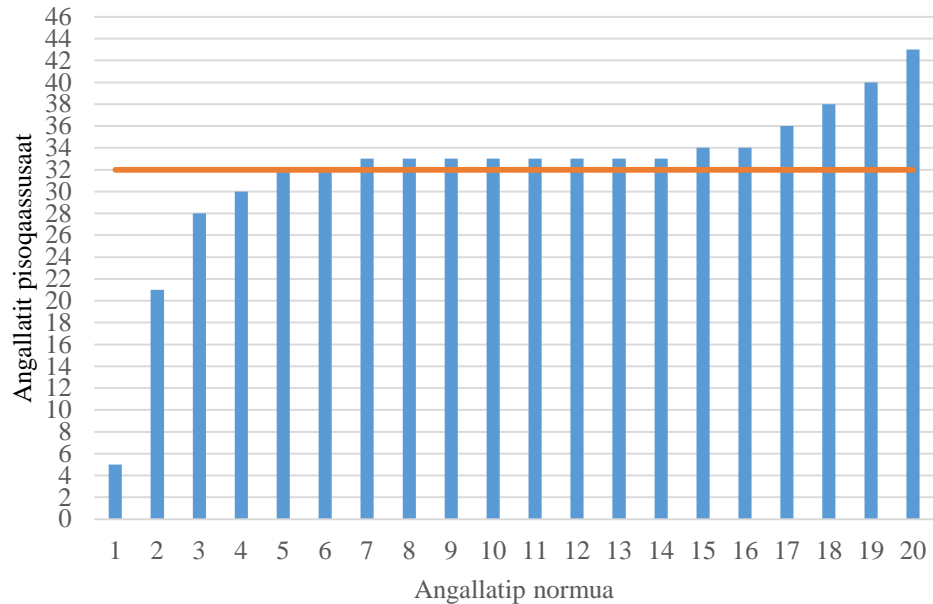
Tassani aamma malunnarluarpoq sinerissap qanittuani aalisarsinnaanermut akuersissutillit ukiut ikittunnguit ingerlaneranni amerleriarsimmata. Aalisarsinnaanermut akuersissutit taamatut amerleriarnissaannik tunngavissiisinnaasumik pisuussutitigut tunngavigineqartut annertuseriarnikuunngillat, taamaalillunilu pisuussutit pisarinissaannut aalisartut amerleriarsimallutik

Aalisarsinnaanermut akuersissutit amerlassusaasa allanngorarnerat taamaattoq aalisarnissamut periarfissat annertusinerannik pissuteqanngitsoq ajutoorfiusinnaavoq. Tamassuma kingunerinikuuaa aalisarsinnaassuseqanerulersitsinerup pisuussutinik ajornartorsiortitsilernerusup annertusinera.

- Aalisarsinnaanermut akuersissutit amerlavallaat aalisarsinnaassuseqarnerlu annertusineqartoq nungusaataanngitsumik atuinissaq qaangerlugu pisassiissutitut aalajangikkat annertusinissaannik qinikkanut toqqaannanngitsumik piunasaqaateqarnermut tapersiipput.
- Allanngoriartorneq 2019-imit tunisat akigissaanerannit iluaquserneqarnikuuvoq. Pingaartumik sinerissap qanittuani aalisarneq akit apparnerannit ajutoortinneqarsinnaavoq.
- Inuiaqatigiinni inuussutissarsiuutit immikkoortuini allani ilinniarsimasunik ilinniarsimannngitsunillu sulisussaaleqineq.

SINERISSAP QANITTUANI AALISARNERMI ANGALLATIT PISOQALINIKUT - 2021

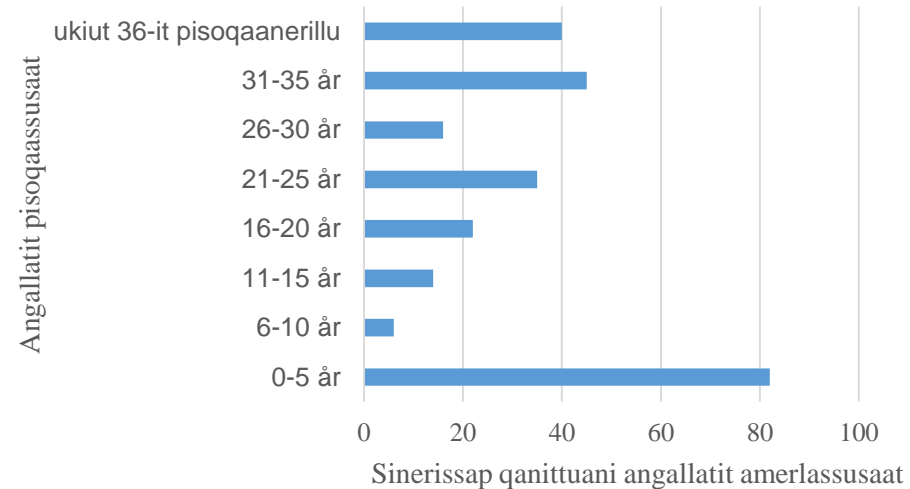
Sinerissap qanittuani raajarniuti

■ Angallatit ataasiakkaat pisoqaassusaat
— Angallatit agguaqatigiissillugu pisoqaassusaat

- Angallatit 2021-mi agguaqatigiissillugu pisoqaassusiat : ukiut 32.
- Sinerissap qanittuani raajarniutit 80 procentii ukiut 30-t sinnerlugit pisoqaassuseqarput

Sinerissap kanittuani angallatit - raajarniutit minillugit

- Angallatit 2021-mi agguaqatigiissillu pisoqaassusiat: ukiut 21.
- Sinerissap qanittuani angallatit 52 procentii ukiut 20-t sinnerlugit pisoqaasuseqarput.
- Sinerissap qanittuani angallatit 33 procentii ukiut 30-t sinnerlugit pisoqaasuseqarput.

ATAATSIMITITALIARSUAQ SULINERANILU AALLAAVIK

AALISARNEQ PILLUGU ATAATSIMIITITALIARSUAQ

- Naalakkersuisut februaari 2019-imi Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuaq pilersippaat aalisarneq pillugu inatsisissamut allanullu sulissanut attuumassutilinnut kaammattuuteqarnissaanik suliakkerlugu,
  - aalisarnermut tunngassuteqartut ineriartortinneqarsinnaanerinit sunniuteqartussanik aamma
  - qulakkeerinneqataasussanik, **inuiaqatigiit aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnermit imaanilu isumalluutinit annertunerpaamik iluaquteqarnissaannik.**
- Aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuup sulineranut aallaaviusoq taamaalilluni tassaavoq ataatsimiititaliarsuup siunnersuutaasa pitsaanerusumik atugarissaarnerup **qulakkeerneqarnissaanut iluaqutaanissaat**, aalisarnermik inuussutissarsiut inuiaqatigiillu sinneri eqqarsaatigineqarlutik.
- Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup **isumaliutissiissutaa** aalisarneq pillugu inatsisissap nutaap imassaanut **inassuteqaatinik aalajangersimasunik** aalisarnermillu inuussutissarsiummut immikkoortumut pilersaarutissatut siunnersuutininik imaqarpoq

AALISARNEQ PILLUGU ATAATSIMIITITALIARSUARMIL ILAASORTAT

- Siulittaasoq: Jens Paulsen
- Siulittaasup tullia: Peder Andersen
- Ilaasartaq sumulluunniit attuumassuteqanngitsoq: Eskild Kirkegaard

- Juliane Henningsen (siusinnerusukkut Paneeraq Olsen / Palle Frederiksen) kommuninit toqqagaq
- Helle Siegstad Pinngortitaleriffimmit toqqagaq
- Henrik Sandgreen KNAPK-mit toqqagaq
- Erik Lange SQAPK-mit toqqagaq
- Jess G. Berthelsen SIK-mit toqqagaq
- Bent Sørensen (siusinnerusukkut Brian Buus Pedersen) Sulisitsisunit toqqagaq
- Gerth B. Lynge NUSUKA-mit toqqagaq
- Knud Østergaard kukkunersuinermit ingerlatseqatigiiffiit sinniisuat
- John Jakobsen aningaaseriviit sinniisuat

ATAATSIMIITITALIARSUUP SULINERANI TAASEQATAASINNAANATIK ILAASORTAT

Suliamik ingerlatsinermi taaseqataasinnaanatik ilaasortat :

- Jørgen I. Olsen, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik
- Mads Nedergaard, KANUAANA
- Tove Rossen, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
- Hilmar Ogmundsson, Aningaasaqarnermut Nunammullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik
- Sussi Wille, Isumaginninnermut Sulisoqarnermullu Naalakkersuisoqarfik
- Paornánguaq Kleist

Qinersinerup kingorna taaseqataasinnaanatik politikkikkut ilaasortat:

- Jens-Frederik Nielsen, Demokraatit
- Piitannuaq T. Kromann, Naleraq
- Aslak W. Jensen, Siumut
- Nikolaj Rosing, Atassut
- Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit

ANGUNIAKKAT TUNNGAVIUSULLU PINGAARNERIT TUNNGAVITTUT

AALISAKKANIK PISUUSSUTIT INUIAQATIGIIT PIGISARAAT

Taamaattumik innersuussutigineqarput:

- **Kalaallit Nunaanni atuisinnaatitaanermik tunniussineq inuiaqatigiinnut utertitsinissaq ilanngullugu piffissamut killilerneqartariaqartoq,**
- **Atuisinnaatitaanermik tunniussinermut piumasaqaatit pisuussutinillu iluanaarutinut akitsuutit atorlugit atuisinnaatitaanermut akiliinissamut atugassaritineqartut pillugit malittarisassanik aalajangersaasoqassasoq,**
- **Pisassiissutinik atuisinnaatitaanerit tamarmik aallaaviusumik pisassiissutitut nammineq pigisatut niuerutigineqarsinnaasutut ilusilersorneqassasut, aamma**
- **Atuisussaataaneq atuutilersinneqassasoq, tassanili immikkut akuersissuteqartoqarsinnaavoq, tassani inuiaqatigiinnik sullissineq, sivisuumik napparsimaneq, angallatip ajutoornera assigisaallu pissutigalugit aalisarsinnaanermik akuersissutilik pisinnaatitaaffimmik atuisinnaannginnerani.**

POLITIKKIKKUT AKULIUTTUSSAANNGINNEQ

Politikkikkut allaffissornikkullu suliassat agguataarneri aalajangerneqartariaqarput, taamaalilluni illuatungaani tunngaviusut najoqqutassiallu pillugit politikkikkut aalajangeriinerit illuatungaani lu taakkuninnga allaffissornikkut aqutsineq ersarissumik immikkoortinneqassallutik.

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup innersuussutigaa makkua aalisarneq pillugu inatsimmut tapiliunneqassasut:

- Aalisarneq pillugu aqutsivimmi tunngavissamik aqutsinermi politikkikkut akuliuttussaanninnermik tunngavimmik atulersitsisoqassasoq/inerisaasoqassasoq,**
- Aalisarneq pillugu inatsisissami Naalackersuisut ataanni akuersissutitut immikkut aqutsisoqarfimmik pilersitsisoqassasoq, suliassaanik pisinnaatitaaffiinillu inatsimmi ersarissumik maleruagassalimmik, soorlu tamanna isumaliutissiissummi taaneqareersoq,**
- aqutsiveqarfiup aalajangiineri naalackersuisoqarfimmit allangortinneqarsinnaassanngillat, aamma**
- maalaartarfimmik pilersitsisoqassasoq.**

SQAPK-mit aallartitaasoq ikinnerussuteqarluni aqutsinermi politikkikkut akuliutinnginnissamik tunngavik isumaqatiginngilaa

AALISAKKANIK PIUJUARTITSISUMIK ATUINEQ AALISARNERMIK AQUTSINERMI TUNNGAVITTUT

Pisuussutiniq aqutsineq uumassusilinnik piujuartitsissaaq inuiaqatigiillu piffissami sivilisuumi annertunerpaamik pissarsinissaannut tunngaviussalluni. Taamaammatt aqutsineq tunngavinnik ukuninnga tunngaveqartariaqarpoq:

- TAC pisassiissutillu tassunga atasut aalisagaqatigiit siunissamut sivilisuumut amerliartornissaannut qulakkeerinninnissamut amerlassutsit qaangissanngikkaat. Tamassuma ilaatigut kinguneraa sumiiffiit pisassiivigineqanngitsut aalisagaqatigiinnik pisassiivigineqartunik aqutsinermi atorqeersinnaanngitsut.**
- Iisimatuussutsikkut siunnersuutit aalisagaqatigiit aallaavigalugit qaffasissumik pitsaassuseqassasut.**

AALISAKKANIK NUNGUSAATAANNGITSUMIK ATUINEQ AALISARNERMIK AQUTSINERMI TUNNGAVITTUT

- **TAC-nik aalajangersaanernut atatillugu aalisagaqartigiinnik pingaarnernik tamanik aalisarnissamut periarfissat allanngorarnerannut tunngatillugu patajaallisaatit ilanngullugit ilisimatuussutsikkut siunnersuinermi tunngavigineqartunik ilisimatuut, atuisut aqutsisullu akornanni ineriartortinneqartunik aqutsinermit pilersaarusiortarnissaq inatsisini aalajangersarneqassasoq. Tassa aqutsinermit pilersaarutitut atatillugu politikkikkut akuliutinnginnissamik tunngavik atorineqassasoq.**
- **Aqutsinermit pilersaarutit nunat tamat akornanni pitsaassutsinut tunngavinnullu naapertuutissasut. Aqutsinermit pilersaarutit atuuttut nalilersorneqassapput immaqalu nutarterterneqarlutik, taamaalillutik nunat tamat akornanni pitsaassutsinut tunngavinnullu naapertuuttunngortinneqassallutik.**

ANINGAASAQARNIKKUT PIUJUARTITSINEQ ATUGARISSAARNERMUT TOQQAMMAVITTUT

Aalisarnek pillugu politikki piffissami sivisuumi aalisarnermit aningaasaqarnermit qaffasissumik pissarsinissaq, tassunga ilanngullugu pisuussutit erniaat qaffasissut, qulakkeerniarlugit pingaaruteqartunik sisamanik imaqarpoq. Pisuussutit erniaat aalisarnermi tamarmik nalinginnaasumik akissarsereerpata qanoq annertutigisut sinnerunissaannut anguniagaavoq.

Aalisarnek pillugu politikki piginnaasat sisamat, diamantip piginnaasaanik sisamanik taaneqartartoq ukuninnga imaqarpoq:

- **Kisermaassineq** pisinnaatitaaffimmut tunngatillugu, tassa aalisartoq pisassiissutinit pigisaqarluni iluaquteqarsinnaatitaasoq.
- **Isumannaatsumik** pisinnaatitaaffimmut, tassa aalisartup pisassiissutinit pigisai allanut agguanneqarsinnaanngillat.
- **Pisinnaatitaaffiup** sivisussusaa, tassa aalisartup pisassiissutinit pigisani qanoq sivisutigisumik

atugarisinnaanerlugit ilisimavaa.

- **Nuussisinnaaneq** pisinnaatitaaffimmik, tassa pisinnaatitaaffimmik qanoq annertutigisumik tunniussinissamut tunisinissamullu pisinnaatitaaffik, tassani pisassiissutit pisassanilluunniit pigisat

pisiarineqarsinnaanerannut tunineqarsinnaanerannullu killilersuutit annertussusaat.

Aalisarnek pillugu Ataatsimiititaliarsuarmi amerlanerussuteqartut tamanna tunngavigalugu

Innersuussutigaat:

- **Aalisarnermik aqutsinermi aalisarnerni ataasiakkaani atugassarititaasunut immikkuullarissunut naleqqussarlugu inunnut ataasiakkaanut pisassiissutit niuerutigineqarsinnaasut (IOK) tunngavigineqassasoq.**

Aalisarnek pillugu Ataatsimiititaliarsuarmi ikinnerussuteqartut tassaasoq SQAPK-p sinniisua sinerissap qanittuani umiatsiaararsorluni qaleralinniarnermut tunngatillugu inassuteqaat tamanna tapersinnaanngilaat

PISUUSSUTINIT ILUANAARUTIT AKILERAARUSUINERLU KIISALU ANINGAASAQARNERMIK AQUTSINERMI TUNNGAVII

Akileraarutit akitsuutillu allat oqilisaaviginiarlugit pisuussutinit iluanaarutitut akileraarutit atorneqartariaqarput, taamaalilluni pisassiissutinik tamakkiisumik atuinissap, aalisarnermut aningaasaliinissap sunniuteqarluartumillu aalisarnerup attanneqarnissaata ingerlatsinermi aningaasaqarnikkut soqutiginarnerat attanneqassalluni

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup innersuussutigaa, pisuussutinit iluanaarutit siunissami ungasinnerusumi patajaatsuunissaat naapertuuttumillu agguarneqarnissaat qulakkeerniarlugu pisuussutinit iluanaarutitut akitsuutit annertussusissaat aalajangiunneqassasoq

Avataasiorluni sinerissallu qanittuani aalisarnerni aalisagaqatigiinnut niuernermi pingaarnernut pisuussutitut akitsuutit nutaat 2018-imi atuutilersinneqareerput. Kisiannili sinerissap qanittuani saattuarniarneq, saarullinniarneq nipisanniarnertu akitsuusigaanngillat.

Aalisarnerni assigiinngitsuni pisuussutinit iluanaarutitut akitsuutit aalisarnerni ataasiakkaani pisuussutinit iluanaarutitut naapertuuttumik aalajangerneqassapput.

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup peqatigitillugu innersuussutigaa pisuussutinit iluanaarutitut akitsuutit naatsorsornissaannut tunngaviit nunani tamalaani pisuussutinit iluanaarutitut naatsorsuinermit aningaasaqarnikkut tunngavigineqartut malillugit naatsorsorneqartassasut, taakkulu tunngavigalugit aalisarnerni assigiinngitsuni pisuussutinit iluanaarutitut akitsuutit nalilersorneqartassasut. Paasissutissanut tunngavissat pitsaanerujartortillugit pisuussutinit iluanaarutitut naatsorsuinermit nunani tamalaani tunngavigineqartut atorneqarnerannik ersarissunik tatiginartunillu misissuisoqarsinnaalissaaq

INUIT ATUGAANNIK PIUJUARTITSINEQ

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuaq taamaammat inassuteqaateqarpoq,

- **sinaakkutitik aalajangersaanermut tunngatillugu najugaqartunik inuillu atugaannik eqqarsaateqarnissamik peqataatitsinerup pitsaaqutai ajoqutaalu pisuussutinit katillugit iluanaarutit ikilinerannik nassataqarsinnaanerat nassuiarneqarlunilu, qulaajarneqarlunilu ersarissarneqassasoq.**
- **eqqarsaatigisassatut naleqquttut nalilersorneqassasut najukkami nunalu tamakkerlugu immikkoortuni aalisarneq pillugu immikkoortuunngitsuni ineriartortitsinissamut periarfissanut pisariaqartinneqartunullu tunngatillugit politikkinik eqqarsaateqarnerup ataqatigiissaarinerillu isiginiaatigalugit isummertoqartariaqarpoq.**
- **Aalisarnermi Aningaasaqarneq pillugu Iisimatusarfik innersuussutigineqartoq, ajornartorsiutitik qulaani taaneqartunik qulaajaanermut atugassanik arlaannut attuumassuteqanngitsunik misissueqqissaarnissamut peqataasinnaavoq, eqqarsaatigisassat assigiinngitsut politikikkut nalilersorneqarnerannut atatillugu aalajangiinissanut tunngaviulluarsinnaasunik.**
- **Aalisarnerni IOK-mik aqqissuussinermut ilaasuni piginnittuunerup siammarnissaata qulakkeerneqarnissaa siunertarlugu pisassiissutit amerlanerpaaffilernissaat atuutilersinneqassasoq.**

PAASSISSUTISSAT ERSARISSUUTITSINERLU PITSAANERUSUT TUNNGAVIGALUGIT AQUTSINEQ

Aalisakkanik pisuussutininik atuinermut paasinarsagaalluartumillu tunngaveqarluni allannguutaasinnaasunut tunngatillugu ersarissuutitsinissaq pingaaruteqarpoq. Peqatigitillugu aalisarneq pillugu politikkimi annertussusilerneqarsinnaasunik anguniagaqaraanni anguniagaqartussaagaannillunniit malinnaasoqarsinnaanera pingaaruteqarpoq, tassunga ilanngullugit, aalisagaqassuseq, inuttut atukkatigut aningaasaqarnermilu imminut nappassinnaassuseq pillugu anguniakkat aalajangersimasut eqqarsaatigalugit.

Tamakkunani tamani paassissutissat suliamut attuumassuteqartut tatiginartullu pissarsiarineqarsinnaasariaqarput, tassunga ilanngullugit ilaatigut paassissutissat piffissamut aalajangersimasumut atuuttut aamma eqqarsaatigalugit.

Aalisarneq pillugu paassissutissanik avammut saqqummiisarnermut atatillugu ammanerunermik aalisarnermi pissutsit nalorninarunnaarsinneqarnissaat kiisalu tusatsiakkat tatiginnginnerullu pilinnginnissaat ilimagineqarpoq.

Ilaatigut suliniutininut ukununnga inassuteqaatit:

- **Aalisarnermi suliffeqartitsineq aningaasarsiallu pillugit nalunaarsuinerit nutaat.**
- **Aalisarnermi naatsorsuutininik nalunaarsueriaaseq nutaaq.**
- **Aalisarnermi nalilinnik tamanik naatsorsueriaaseq nutaaq (satellitregnskab).**
- **Aalisarneq pillugu immikkoortumi tunisassiornermik nalunaarsueriaaseq nutaaq.**
- **Paassissutissanik nalunaaruteqarnermut internetikkut pisortani aaqqiissut nutaaq, assinganillu internetikkut pisortani isaariaq aalisarnermit paassissutissat pisortatigoortut pissarsiarineqarsinnaasut takuneqarsinnaassallutik, takukkit aalisarneq pillugu inatsimmi nassatarisaanillu nalunaarutaasinnaasuni aalajangersakkat**

AALISARNERMIK SUNNIUTEQARTUMIK NAKKUTILLIINEQ

**Ataatsimiittialiarsuaq aalisarnermik nakkutilliinermik
nalilersuisariaqarnermik Naalackersuisunut siusinnerusukkut
inassuteqaateqarnikuuvoq.**

- 2011-mut aningaasanut inatsimmi aningaasanik tassunga immikkoortitsisoqarnikuuvoq.
- Nalilersuineq suli naammassinikuunngilaq.

AALISARNERIT AALISAGAQATIGIINNIIK ATAATSINIK ILUAQUTEQARTUNUT ASSIGIIMMIK ATUGASSARITITAASUT

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup aalisagaqatigiiaat ataatsit aqunneqarnerisa aalisariutitut assigiinngitsunut, immikkut maleruagassaqartinneqartunngorlugu agguarneqarnissaa oqallisigaa.

Eqqartuisarnerit Kalaallit Nunaata Kitaani aalisagaqatigiinni ataatsimi raajarniarnermit aallaaveqarput.

Uumassusillit ataatsimut isigissagaanni raajat avataani sinerissalluunniit qanittuani pisarineqarnersut apeqqutaanngilaq.

Tamanna aallaavigalugu, massakkut malittarisassat naapertorlugit aalisarnernik assigiinngisitaartumik isumaginninnerit immikkut tunngavissaqarluartariaqarput. Tunngavilersuutit taamaattut raajarniarnermi saqqumiunnaarnikuupput. Aqutsinermili pisariaqarsinnaavoq angallateqatigiit aalajangersimasut iluaqutsilaassallugit, soorlu aalisariutit minnerit. Tamanna isumaliutissiissummi immikkoortoq I-imi nassuiarneqartutut teknikkikkut aalajangersaanikkut pisinnaavoq

- **Ataatsimiititaliarsuup innersuussutigaa, aalisagaqatigiinnik ataatsinik aalisarnerit tamarmik assigiimmik atugassaqartitsiviussasut.**
- **Tunngavik tamanna immikkut illuinnartunik pisariaqartitsisoqarpat aatsaat avaqqunneqarsinnaassaaq.**

PIFFISSAMUT KILLILIKKAMUT ATUISINNAANERMIK PISINNAATITAAFFIIT I

Aalisakkanik pisuussutit inuiaqatigiit pigaat pisuussutinillu atuisussaataaneq piffissami aalajangersimasumi Ataatsimiititaliarsuup innersuussutigaa pisassiissutinit pigisat piffissamut ataatsimut tunniunneqartassasut:

- **IOK-nik aalisarnerit tamaasa eqqarsaatigalugit innersuussutigineqassaaq siumut ukiuni arlalinni atuisinnaanermut pisinnaatitsissummik tunniussisoqartassasoq, taamaalilluni aalisartut aningaasaliinissamut periarfissaqarnissaat anguniarneqassalluni;**
- **Atuisinnaanermut pisinnaatitsissummik pigisaqartut pisinnaatitsissutip naammatsilernerani ingerlaavartumik pisinnaatitsissummik tunineqartarnissaannut periuseq eqqunneqarsinnaavoq, tamatumani atuisinnaanermut pisinnaatitsissut uterteqquneqarsimangippat;**
- **Ingerlaavartumik nutarterinissamut piumasaqaatit nutaat sivikinnerpaamik ukiunik pingasunik sivilissusilerlugit inatsisiliuullugit ilisimatitsissutigineqassaaq. Piffissaliussat sivilissusissaannut tunngatillugu apeqqutaalluinnassaaq akuliuffigisassat annertussusaat**

PIFFISSAMUT KILLILIKKAMUT ATUISINNAANERMIK PISINNAATITAFFIIT II

- **Imatut paasillugu pisassiissutaasut utertinneqarsimasut akitsorterussinikkut / neqeroortitsinikkut periuseqarluni ingerlanneqartassasut, taamaalilluni politikikkut aalajangikkami pisassiissutit tuniniarneqassapput, kinaassusersionnertaqanngitsumik, neqeroorummik tunniussinikkut, kingusinnerusukkullu neqeroorutit takkuttut uppernarsaaserlugit pisassiisarnermi aqutsisoqarfimmit suliarineqarlutillu aalajangiiffiqineqartassapput.**
- **Pisassanik agguagarsianik atorunnaarsitsineq tamatuma kingorna piffissamik pisassanik agguagarsiffiup sivisoqataanik siumut nalunaaruteqarnikkut pissasoq, aamma**
- **tamanut ammasumik tuniniaaneq aallaavigalugu pisassanik pisassat qaffasinnerpaaffiisa qaangiissutaannik tunniussinernut periutsinik ersarissunik atulersitsisoqassas**
- **Aqutsineq nutaaq aalisarnermut inatsimmi aalajangersimasunik sinaakkutinik aallaaveqassasoq, pisassanik pisinnaatitaaffinnut tamanut ammasumik qarasaasiakkut iserfissaqassasoq, akuersissutinik pisassiissutinillu agguagarsianik sinneruttunik agguaassinermi ersarissunik periuseqarnissaq ataatsimiititaliar-suup kaammattuutigaa.**

IOK-MIK/IK-MIK TUNNIUSSINERMI TUNNGAVIUSUT

Ataatsimiititaliarsuarmi amerlanerussuteqartut innersuussutigaa, IOK atuisussaataitanernik aqutsinissamik tunngaviliisuusariaqartoq.

SQAPK-mit ilaasortap innersuussutigaa, sinerissap qanittuani atuisussaataitanermik aqutsinerit IKmik tunngaveqarluni umiatsiaararsortunut ingerlanneqassasoq imaluunniit maanna aqutseriaaseq ukiumut ataatsimut ukiunulluunniit arlalinnut atuuttussanut akuersissutinik tunniussisarnermik.

IOK-mik aamma IK-mik atuutitsilernermi Aalisarnej pillugu Ataatsimiititaliarsuup pingaartippaa, atuutsitsilernej immini pisanik akuersissutillit akornanni allannguinnissamik aqqutissiuissanngitsoq. Tamassumunnga immaqa aqqutissiusisinnaassaaq, ukioq kingulleq pisat aallaavigalugit akuersussitaatillit akornanni aagguaassisarnerup ingerlanneqarsinnaanera.

Ataatsimiititaliarsuup innersuussutigaa, IOK-mik aamma IK-mik atuutsitsilernej aalisarnerni ataasiakkaani pisisimasanik aallaaveqarluni aallartinneqassasoq. Tamannalu tunaartaqartinneqassaaq, ukiuni kingullerni tallimaasuni ukiut pingasut pitsaanerpaat aallaavigineqarlutik.

NAMMINEQ PIGISANUT AJORNANNGINNERUSUMIK ANINGAASALERSUISITSISINNAANEQ

Sinaakkutinik aalisakkanik pisuussutit iluaqutigineqarsinnaanerannik pisinnaatitaaffinnik siaruanissamut periarfissiisunik eqquassinisaaq ataatsimiititaliarsuup suliaralugulu kaammattuutigaa.

Tamanna raajanik pisuussutini pisassat qaffasinnerpaaffiata apparneqarlunilu maanna avataasiorlutik sinerassorlutillu raajarniarnermi akuersissutaatilinnut atugassarititat assigiissinneqalerneranik aallaaveqarluni pivoq. Ingammilli aningaasartornartuni aalisarnermi nammineq aningaasaliissutissanut aningaasalersuinissamut periarfissamik isumannaarinissamik ajornartorsiut akimuisuuvoq.

Ataatsimiititaliarsuup isumaliutersuutini tunuliaqutaralugit ”inuinnaat” inuussutissarsiummi aningaasaliinissamut periarfissagissaarnerulernerannik ammaassivigineqarnisaaq, taamaalillutillu aalisariutinik, inuiaqatigiit ataatsimut pigisaannik pisuussummik iluaquteqartunut piginneqataasinnaalernisaaq siunniuppaa.

Aalisarnermi piginnittuunerup siaruarsinnaanera pisinnaaqqullugu, aalisarnermut inatsimmi aalisariutinik piginnittuunerme aalajangersakkani, inunnit ataasiakkaanit suliffeqarfinnilluunniit (tassani aalisaqatigiiffiit) kiisalu ”soraarnerussutisianik katersivinnit, aningaasaleeqatigiiffinnit assigisaanilluunniit inuinnaat ataatsimooqatigiiffiit” pigineqarsinnaanerat ilannguneqassasoq Ataatsimiititaluarsuup kaammattuutigaa.

PISASSIISSUTINIK ATUINEQ

Aalisarnermi eqaatsumik ingerlatsisoqarsinnaanera aalisarsinnaassusermillu atorluaanerup kallarneqannginnissaanik innimittarneq. Tamassumanilu ukiumoortunik pissassiissutinik tuniniaasoqarsinnaaneranik aamma ammaassisoqarnissaa .

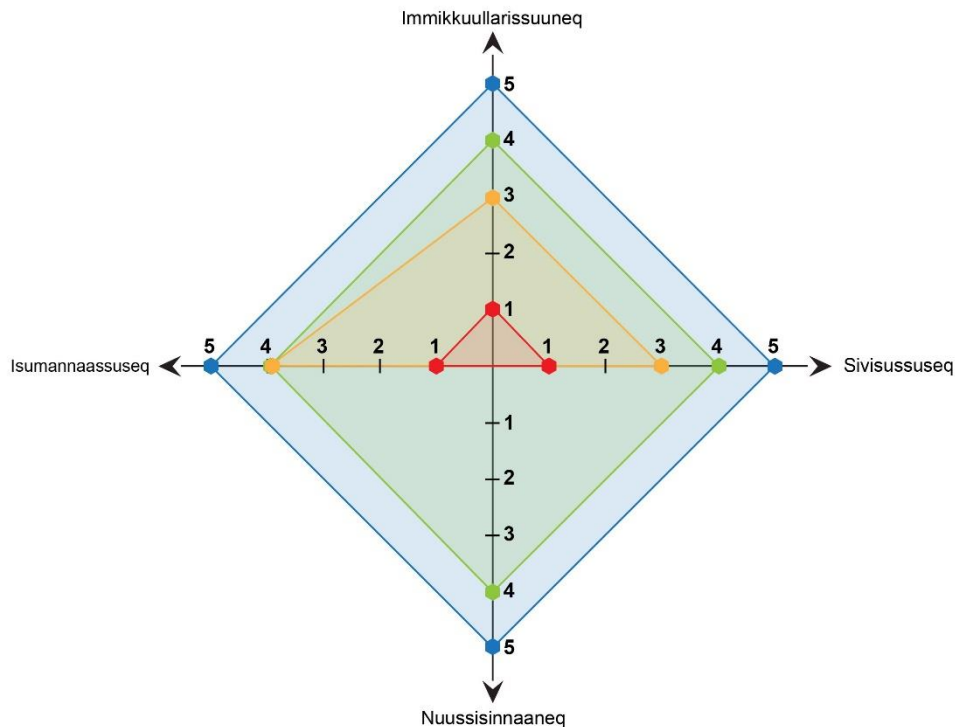
- **Ataatsimiititaliarsuup innersuussutigisinnaangilaa, ”pappiaqqatigut aalisartunik” peqalissappat imaluunniit ukiut tamaasa pisartumik pisassiissutinik tuniniaasoqartalissappat, tamassumammi pisassiissutinik pisaagaluit kaaviiartinneri annikillisissammassuk, taamalu aamma aaqqissuussaannermut naleqqussarnermut killiliilluni.**
- **Tulluarsarsinnaanissaraluamik ajalusoortitsisinnaammat tamanna. Taamaasilluni tamanna qulakkeerneqassappat ukiumut pisassissutinik ”artukkiisarnissaq” pakkersimaarneqartariaqarpoq.**

AALISAGAQATIGIIAAT ATAASIAKKAAT ILUAQUTIGINEQARNERANNUT SULIAQARFIIT AKORNANNI ANGUNIAKKAT PERIUTSILLU

Aalisarneq pillugu politikkip diamantia

Aalisarneq pillugu politikkip diamantiani karakterini sisamani ataasiakkaani angusat qaffasinnerutillugit aningaasaqarnermi sinneqartoorutit annertunerussapput, tassunga ilanngullugu pisuussutit erniaat piffissami sivisuumi qanoq angusaqarfiutigissanersut, tassa piffissamut sivisuumut pitsaanerusumik pilersaarusiortoqarsinnaamat peqatigitillugulu aningaasaliinerit allannguinerillu nutaat aningaasalersornerat akikinnerussalluni.

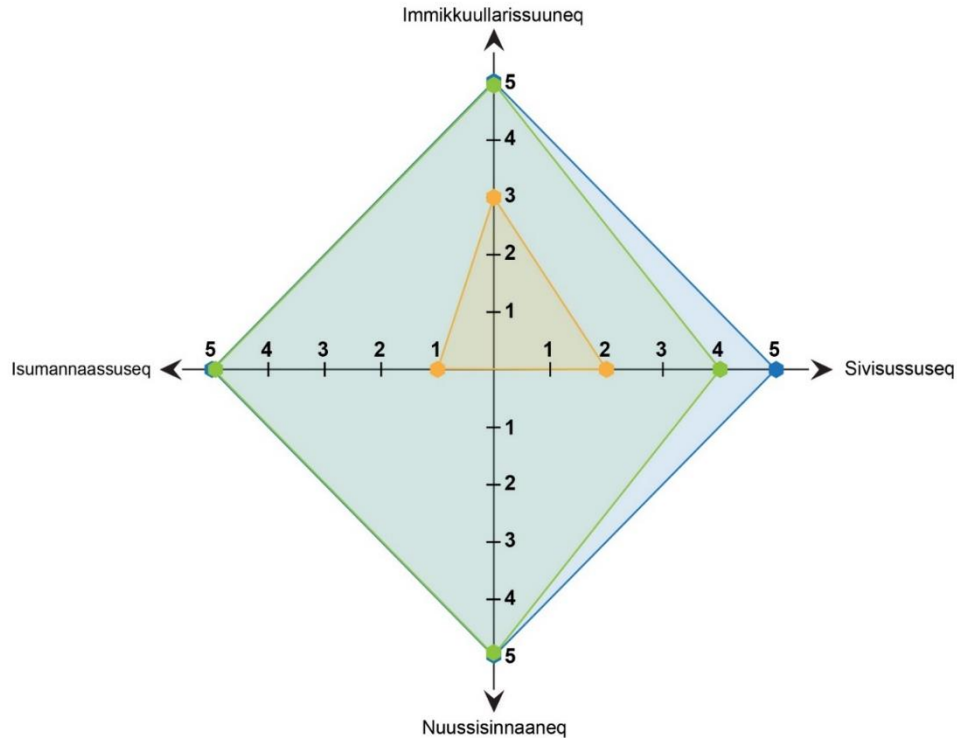

- Piginnittussaatitaaneq pitsaalluinnartoq – Pisassiissutit pigisat tunineqarsinnaasut (IOK)-nik aaqqissuussineq killilersugaanngitsaq
- Pisassiissutinik pigisat tunineqarsinnaasut (IOK)-mik aaqqissuussineq aalajangersimasumik piffissartalik aamma nuussisinnaaneq
- Inunnut ataasiakkaanut pisassiissutinut aaqqissuussineq
- Paggatassiissutinik aalisameq

Uuttuut 0-5

- 0 itsaassuseqanngilaq
- 1 Pitsaassuseq assut appassissoq
- 2 Pitsaassuseq appassissoq
- 3 Pitsaassuseq akunnattoq
- 4 Pitsaassuseq qaffassissoq
- 5 Pitsaassuseq assut qaffassissoq

AALISARNEQ PILLUGU POLITIKKIP DIAMANTIA– AALISARNERIT ANNERTUUMIK ANINGAASAQARNISSAMIK PISARIAQARFIUSUT

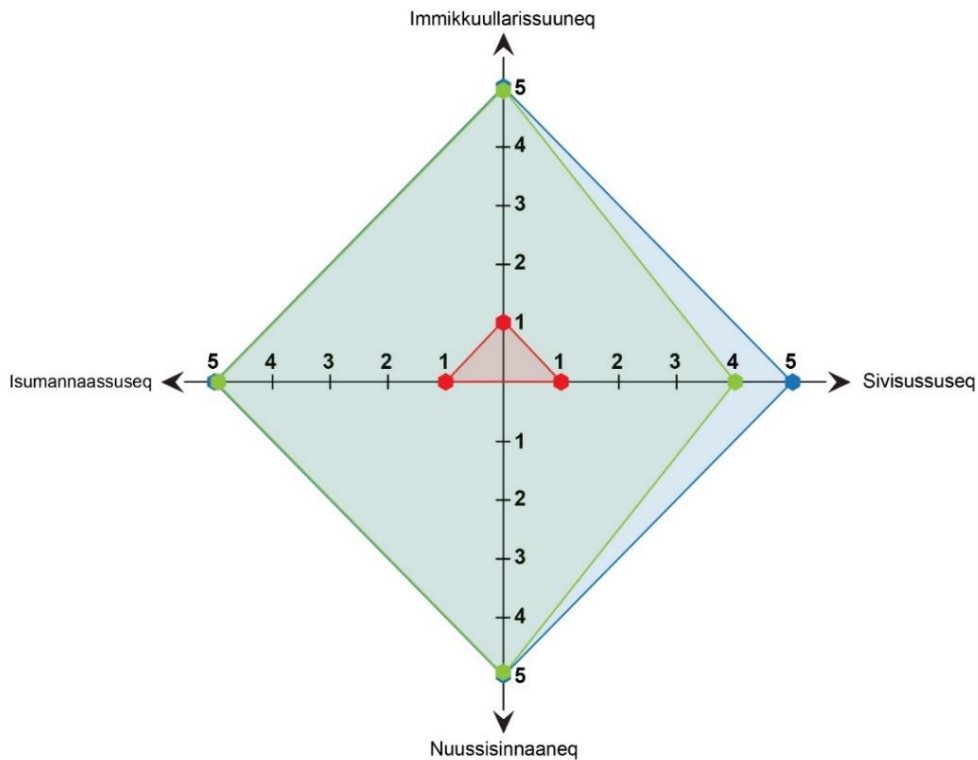

- Piginnittussaatitaaneq pitsaalluinnartoq – Pisassiissutinik pigisat tunineqarsinnaasut (IOK)-mik aaqqissuussineq killilersugaangitsaq
- Avataasiorluni aalisarneq sinerissallu qanittuani pisassiissutit pigisat tunineqarsinaasut (IOK)-mik raajamiarneq
- Avataani qalerallinneq, saarullinneq, suluppaagamiarneq aamma aalisakkanik ikerinnarsiortunik kisalu uiluinnik aalisarneq

Uuttuut 0-5

- 0 itsaassuseqanngilaq
- 1 Pitsaassuseq assut appassissoq
- 2 Pitsaassuseq appassissoq
- 3 Pitsaassuseq akunnattoq
- 4 Pitsaassuseq qaffassissoq
- 5 Pitsaassuseq assut qaffassissoq

AALISARNEQ PILLUGU POLITIKKIP DIAMANTIA– AALISARNERIT ANNERTUUMIK SULIASSAQARFIUSUT

- Piginnittussaaitaaneq pitsaalluinnartoq – Pisassiissutit pigisat tununeqarsinnaasut (IOK)-mik aqqissuussineq killiersugaanngitsoq
- Angallatit 6 meter sinnerlugu tamakkiisumik angissusillit atorlugit sinerissap qanittuani Pisassiissutinik pigisat tunineqarsinnaasut (IOK)-mik qaleralinniameq
- Sinerissap qanittuani paggatassiissutinik qaleralinniameq, saarullinniameq, nipisanniameq aamma saattuarniameq

Uuttuut 0-5

- 0 itsaassuseqanngilaq
- 1 Pitsaassuseq assut appassissoq
- 2 Pitsaassuseq appassissoq
- 3 Pitsaassuseq akunnattoq
- 4 Pitsaassuseq qaffassissoq
- 5 Pitsaassuseq assut qaffassissoq

AVATAASIORLUNI SINERISSALLU QANITTUANI AALISARNERIT KILLIFFIAT – RAAJAT

Raajarniutit

- Angallatit aalisarsinnaassusiat ukiuni kingullerni 20-ni annertuumik naleqqussarneqarnikuuvoq. Periuseq IOK aalisarsinnaassutsip nalequssarneranut tapersiinikuuvoq.

Angallatinik aqqissuussineq nutaaq

- Angallatit avataasiutit 2021-mi tassaapput kilisaatit tunisassiortut arfineq marluk. aalisarsinnaassuseq pisuussutinilu tunngavik ataqatigiilluarput. Kilisaatit nutaamik sanaat arlallit. Angallatit agguaqatigiissillugu ukiunik qulinik pisoqaassuseqarput.
- Sinerissap qanittuani angallatit 2021-mi tassaapput kilisaatit 22-t. angallatit agguaqatigiissillugu ukiunik 31-nik pisoqaassuseqarput. Nutarterinissaq pisariaqartinneqarpoq. Aalisarsinnaassuseqarpallaartoqarpoq.

Raajanik tunisassiorfiit

- Raajanik tunisassiorfiit ullumikkut sisamaapput, ukiut 20-25-t missaanni matuma siorna raajanik tunisassiornermi tunisassiorfiit qulit tikillugit amerlassuseqarput.
- Nalilerneqarpoq tunisassiorsinnaassuseq tamarmiusoq ukiumut tulaanneqartartunit annertunerujussuusoq.

RAAJAT – AVATAASIORLUNI SINERISSALLU QANITTUANI AALISARNERIT

Raajanik inuussutissarsiornermi aningaasaqarneq ukiuni toqqakkani, 2013-2019.

Raajarniarneq 1990-ip aallartinnerani ataasiakkaat pinnagit amigartoorfiusarpoq. Akilersinnaassutsip appasissup saniatigut raajanik inuussutissarsiateqartut annertoorujussuarnik akiitsoqarput.

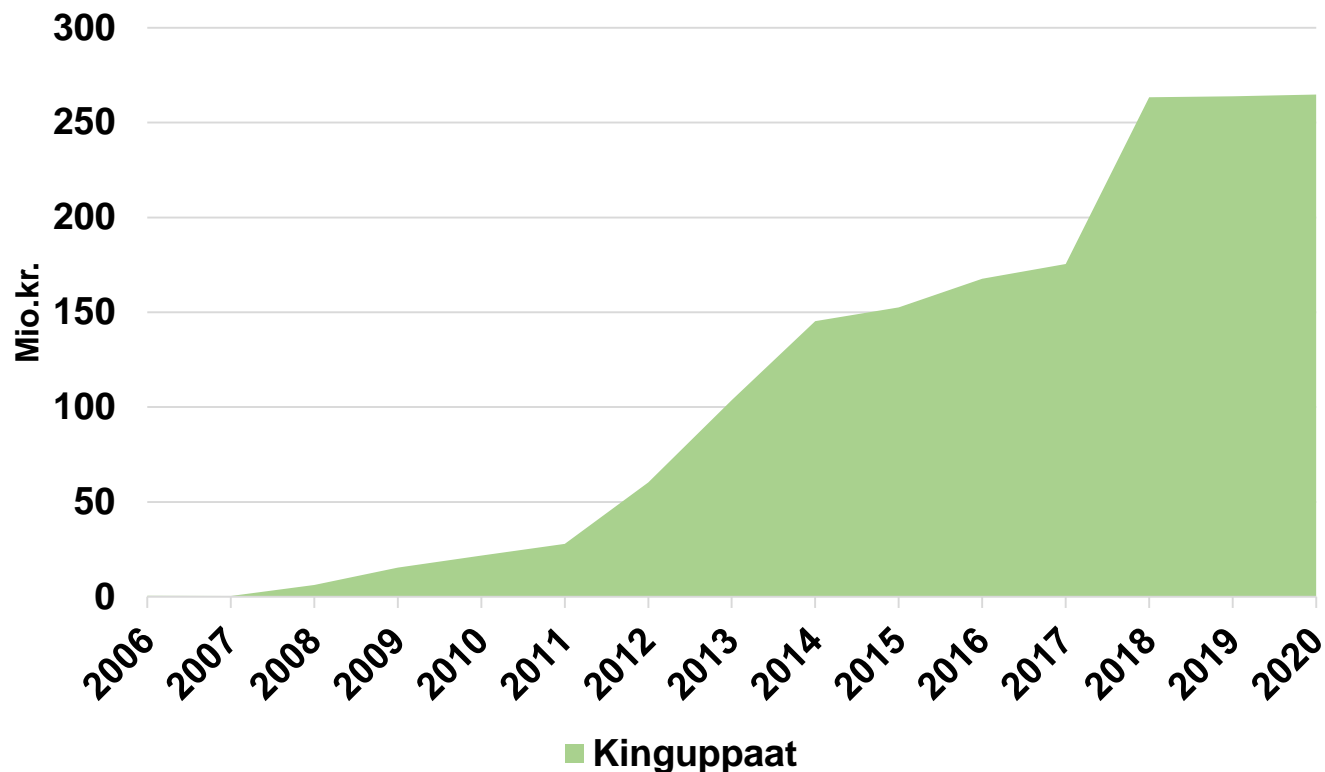
IOK-mik atuutilersitsineq raajarniarnermi pisassiissuteqartarneq aalisarsinnaassutsimillu naleqqussaaneq ilannglugit piffissap ingerlanerani akilersinnaassutsip annertuumik qaffanneranut tapersiipput.

Raajat akiisa ukiut qulikkaani kingullerni annertuumik qaffannerat aalisarnerup aningaasaqarnermi aningaasatigut annertuumik pissarsiviusarneranut tapersiivoq.

Mio.kr.	2013	2015	2017	2019
Kaaviaartitat	1.328,0	1.654,0	2.876,3	3.452,9
<i>Avataasiorluni raajarniarneq</i>	1.020,0	1.288,7	1.265,2	1.300,4
<i>Sinerissap qanittuani raajarniarneq</i>	308,0	365,4	585,1	732,0
<i>Raajanik tunisassiorfiit</i>			1.026,1	1.420,5
Nalikill., erniat akileraarutillu sioq sinneq.	344,4	580,0	736,5	792,2
<i>Avataasiorluni raajarniarneq</i>	265,6	435,1	386,6	438,9
<i>Sinerissap qanittuani raajarniarneq</i>	78,8	144,9	189,2	217,2
<i>Raajanik tunisassiorfiit</i>			160,7	136,2
Erniat akileraarutillu sioq. Sinneqartoorutit	233,7	466,7	593,5	646,3
<i>Avataasiorluni raajarniarneq</i>	193,8	352,7	339,4	398,4
<i>Sinerissap qanittuani raajarniarneq</i>	39,9	113,9	130,8	145,9
<i>Raajanik tunisassiorfiit</i>			123,3	102,0

RAAJAT – AVATAASIORLUNI SINERISSALLU QANITTUANI AALISARNERIT

Sunniuteqartumik aningaasaliisarnermik pilersaarusionerq ingerlatsinermillu aqutsineq raajarniarnermi sinaakkutaasumik atugassaritinneqartut pitsaasut allanngoranngitsullu akillu qaffasinnerat ilanngullugit raajanut akitsuutinik isertitat tamarmiusut ukiuni kingullerni qulini qaffannerannut tapersiipput.

RAAJARNIARNEQ – AVATAASIORLUNI SINERISSALLU QANITTUANI AALISARNERIT

Ataatsimiititaliarsuup raajarniarnermi ajornartorsiutinut tunngatillugu tamanut tunngasunik naliliineri

- Aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu takuneqarsinnaavoq raajarniarneq ataatsimut isigalugu, namminersortut inuiaqatigiillu aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu, pitsaanerpaaffissaa qanillattoraa.
  - Kisiannili raajarniarnermi tunisassiorfinnut raajat sikulersukkat pisarineqartartut eqqarsaatigalugit aqqissuussaanerup naleqqussarnissaanik annertuumik pisariaqartitsisoqarpoq.
  - Ataatsimiititaliarsuaq isumaqarpoq immikkoortumi tassani annertoorujussuanik kinguneqarsinnaasunik allannguinnisanik peqqusisoqarnissaa mianersuunneqaqqissaartariaqartoq.
- Pisuussutit inuiaqatigiit pigigaat inuillu ataasiakkaat ingerlatseqatigiiffilluunniit piujuartumik immikkorluinnarlu atuisinnaatitaanermik piginnittuusinnaannginnerannik erseqqissaanissamik pisariaqartitsisoqarpoq.
- Avataasiorluni raajarniarneq IOK-mik atuutilersitsinerup kingorna ingerlatseqatigiiffinnit ikitsuinnarnit ingerlanneqalernikuuvoq. Ilaatigut pissutsip tamassuma killilersorneqarnissaa piginnittuunerullu siammarnissaanut pitsaanerusunik sinaakkusiinissaq pisariaqartinneqarput.
- Pisuussit aatsaat aalisarneqarpata tamannalu pisariaqartunik aningaasaliinissamut aningaasalersuinissamullu periarfissiisunik sinaakkutaasunik atugassaqaqartitsilluni pippat inuiaqatigiinni allanut naleqalertussaapput.
  - Aqqissuussaaneramik piffissamut sivikitsumut naleqqussaanerup raajanik nunami suliffissuarnut tulaassat ikinnerulinginnissaanik kinguneqannginnissaa pingaaruteqarpoq, tassa nunami raajanik suliffissuarni tunisassiorneq kommuninut najukkanilu innuttaasunut kalluarneqartunut pingaaruteqartorujussuummat.
- Ataatsimititaliarsuaq tassunga atatillugu isumaqarpoq, atugassaritinneqartut taakku ilaatigut IOK-p raajarniarnermi atuutiinnarneratigut pitsaanerpaamik qulakkeerneqarsinnaasut.

RAAJAT – AVATAASIORLUNI SINERISSALLU QANITTUANI AALISARNERIT

Ataatsimiititaliarsuup siammaanerunissamut tunngatillugu raajarniarnermik aqutsinermut sinaakkutissatut siunnersuutaa I

Raajanit tulaassat ataatsimut katillugu aallaavittut ullumikkutut qaffasissuseqassaaq.

- Aalisarneq pillugu inatsimmi sinaakkutit imatut aaqquisuunneqartariaqarput inuiaqatigiinni inuussutissarsiutit immikkoortuini allani suliffissaqartitsinermi pissutsit annertuumik allanngornerat tulaanneqartussaataasut annertussusaasa allanngornerannik kinguneqaratik.

Atugassaritinneqartut assigiiaartut tulaassisussaataanerullu ataatsimut isigalugu ingerlatiinnaarnissaa

- Pisassiissutinit pigisat, aalisariutaatileqatigiiffinnut tunniunneqartartut marloqjusaapput; pisassiissutinit pigisat tulaassisussaataanermik kinguneqanngitsut (pisassiissutinit pigisat tunisassiassat) aamma tulaassisussaataanermik kinguneqartut.
- Umiarsuaateqarfinnut ataasiakkaanut atuuttut aalajangerneqassaput umiarsuaateqarfinnit ataasiakkaanit tulaanneqartussaataasut annertussusiat aallaavigalugu
- Pisassiissutinit pigisat tulaassisussaataanermik kinguneqartut aamma pisassiissutinit pigisat tulaassisussaataannginnermik kinguneqartut niuerutigineqarsinnaataassapput.
- Kalaallit Nunaanni raajarniarnermut piomasagaatit umiarsuaateqarfinnut tamanut tunngaviumik assigiipput.

Ukiumit ukiumut nuussisinnanermut sinaakkutit atuinissamillu piomasagaat

- Teknikkut malittarisassat atorlugit ingerlanneqassaaq, tassunga ilanngullugu raajanik sikulersukkanik nunami suliffissuarnut pilersuinerup qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu.

RAAJAT – AVATAASIORLUNI SINERISSALLU QANITTUANI AALISARNERIT

Ataatsimiititaliarsuup siammaanerunissamut tunngatillugu raajarniarnermik aqutsinermut sinaakkutissatut siunnersuutaa II

Piffissamut killilimmut niueritigineqarsinnaasunik atuisinnaatitaaneq

- Aalisariutaatileqatigiiffiit pisassiissutinit pigisaat inuiaqatigiinnut ukiut qulit qaangiunneranni nuunneqassapput, tamassumalu kingorna atugassaritineqartut sukumiinerusumik nassuiaasiorneqartut atorlugit aalisariutaatileqatigiiffinnut atugassanngortinneqassallutik.
- Piginnittuuneq siammarneqassaq. Tamannali angallatit amerlinerisigut pissangilaq.

Pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaat piginnittuunerullu qaffasinnerpaaffissaa

Ataatsimiititaliarsuarmi amerlanerussuteqartut pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaannut periuseq una inassuteqaatigaat:

- Pisassiissutit pigisat aalisariutaatileqatigiiffiup ataatsip pigisinnaasai 20 procentiusinnaasut.
- Aalisariutaatileqatigiiffiup, ingerlatseqatigiiffiup inuulluunniit ataatsip taasuma qanigisai ilanngullugit pisassiissutinit pigisanik katillugit 20 procentinik pigisaqarsinnaassasut.
- Pisassiissutit toqqaannanngitsumik pigisat pisassissutit qummut killissaannik naatsorsuinermit ilanngunneqartassasut.

Ikkerussuteqartut tassaasut ataatsimiititaliarsuarmi ilaasortat Sulisitsisunit kukkuneruisunillu toqqakkat inassuteqaateqarput:

- Pisassiissutit pigisat annertunerpaaffissaat maannakkut annertussutsimut 25%-imut aalisariutaatileqatigiiffiup ataatsip toqqaannartumik toqqaannanngitsumilluunniit pigisinnaasaatut allanngorsinnaajunnaarlugit aalajangerneqassapput.

RAAJAT - AVATAASIORLUNI SINERISSALLU QANITTUANI AALISARNERMI

Siunissami aqutsiveqarfik III-mi sinaakkutissatut Aalisarnermut
Ataatsimiititaliarsuup siunnersuutai

Ikaarsaarfik

- Pisassiissutitut qummut killiliinerup nutaap Aalisariutaatileqatigiiffiit annertuumik kalluassavai.
- Aaqqissuussinissaannut piffissalernerneqarnissaa aatsorsuutigineqassaaq.
- Ataatsimiititaliarsuup innersuussutigaa piffissaq pisariaqartoq nalunaarutigineqassasoq piffissarlu ukiunut 15-inut naleqquttuussasoq nalilerneqarluni.
- Annertunerusumik misissueqqissaarnissaq pisariaqarpoq.

Kalaallinik ajornanginnerusumik nammineq aningaasaliinissamut periarfissaqarneq

- Utoqqalinersianut aningaasaateqarfiit, aningaasaliinissamut peqatigiiffiit aamma peqatigiit inunnit ataasiakkaanit periarfissaannik eqaallisaaneq.

AVATAASIORLUNI QALERALINNIARNEQ, SAARULLINNIARNEQ IL.IL. - KILLIFFIK

Aalisagaqassutsimik piuartitsineq

- Kitaani avataani qaleralinnik aamma Tunumi Kitaatalu Kujataani saarullinnik aqutsinermit pilersaarutit
- Avataani qaleralinnik pisassiissutit siunnersuutit malillugit aalajangerneqartarpoq.
- Avataani saarullinnik pisassiissutit siunnersuut qaangerujussuarlugit aalajangerneqartarput.

Piffissamut sivikitsumut aningaasaliinerit

- Aalisarsinnaanermut akuersissutillit niuerutigineqarsinnaanngitsunik ukiullu akornanni nuunneqarsinnaanngitsunik pisassinneqartarput.

Aalisarnermut akuersissutinut piumasaqaatit assigiinngillat

- Avataani saarullinnik qaleralinnillu pisassiissutit ataatsimut isigalugu tulaanneqartussaataaangillat.
- Tulaassisussaataasoqassanersoq pisassiissutinillu pigisat qanoq annertutigissanersut ukiut tamaasa aalajangiisoqartarpoq
- Saarullinnik tulaassisussaatineq Kalaallit Nunaata Kujataani nunami suliffissuarni suliffissaqartitsineq qulakkeerniarlugu ullumikkut atornerqarpoq.

AVATAANI QALERALINNIARNEQ, SAARULLINNIARNEQ IL.IL. – INAASUTEQAATIT

- Avataasiorluni qaleralinniarnermut saarullinniarnermut suluppaagarniarnermullu periuseq IOK atuutilersinneqassasoq, tassanilu piffissap ingerlanerani pisat tunngavigalugit pisassiissutinit pigisaqartoqartassalluni.
- Aalisarnermi annertooujussuarmik aningaasaqarnissamik pisariaqarfiusumi tassani periutsimut IOK-mut siunnersuutigineqarpoq piffissaq atorunnaarsitsivissaq naleqquttoq ukiunut 10-15-inut inatsisitugit aalajangerneqassasoq.
- Aalisarnernut ataasiakkaanut tamanut aalisarsinnaatitaanermik akuersissutilinnut tamanut tulaassisussaataitanermik aalajangiinermi atugassaritineqartut assigiissasut.
- Ukioq IOK-mik atuutilersitsiviusoq piffissami ukiuni 10-15-ini ikaarsaariarfimmi aallartissasoq, tassani aalisariutaatileqatigiiffiit pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaat 16,67 procenti atorlugu avataasiorluni qaleralinnik pisassiissutinit pigisaminnik naleqqussaaneq aallartissallugu.
- Aalisagaqatigiinnik naleqarnerpaajusunik raajarniarnermi aamma avataasiorluni qaleralinniarnermi ingerlatsisut akornanni pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaat tamarmiusoq 19,6 procentinit appasinnerusariangitsoq.
- Kalaallit Nunaata Kitaani raajarniarnermi tamarmiusumi pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaat 20 procentimut aamma Kalaallit Nunaata Kitaani Tunumilu qaleralinniarnermut 16,67 procentimut aalajangerneqarpat tamanna atuutissasoq.

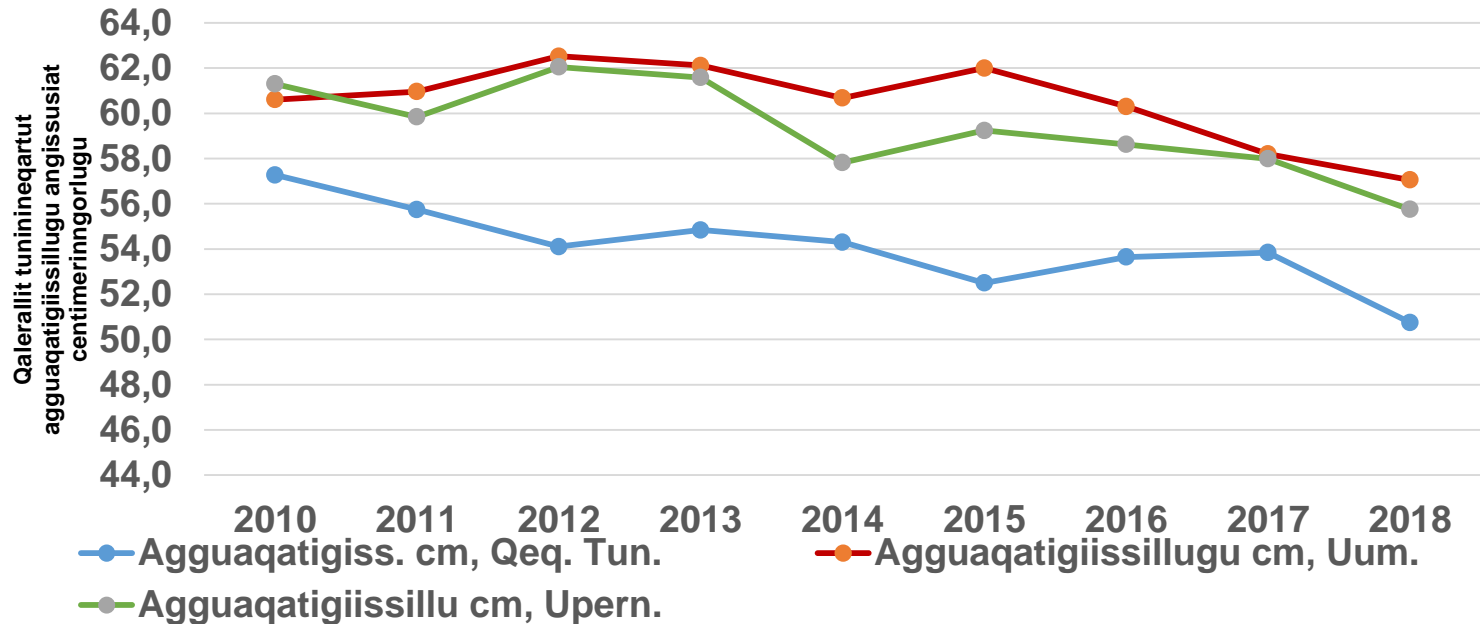
SINERISSAP QANITTUANI QALERALINNIARNEQ– sumiiffik 47

Piujartitsinerunngilaq

Sumiiffik 47-mi (Upernavik, Uummannaq aamma Qeqertarsuup Tunua) TAC tamarmiusoq pisallu tamarmiusut biologit siunnersuutaat qaangerujussuarpaat. Aalisarneq 2013-imi nungusataangitsumik ingerlanneqarnikuunngilaq

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pisat siunnersuutitut procentinngorlugusanilliullugit	108,6%	121,1%	112,7%	137,7%	114,6%	128,0%	170,9%	158,6%
<i>Qeqertarsuup Tunua</i>	112,5%	112,7%	104,3%	128,5%	96,5%	128,0%	169,0%	146,9%
<i>Uummannaq</i>	116,8%	136,6%	137,7%	172,7%	139,1%	136,0%	175,2%	184,2%
<i>Upernavik</i>	95,8%	117,0%	99,6%	116,0%	107,7%	119,8%	168,2%	142,1%

Aalisarpallaarneq qalerallit tunineqartut milliartornerannik kinguneqarpoq. Kingunera tassaavoq aalisakkat tonsinngorlugit

SINERISSAP QANITTUANI QALERALINNIARNEQ– sumiiffik 47

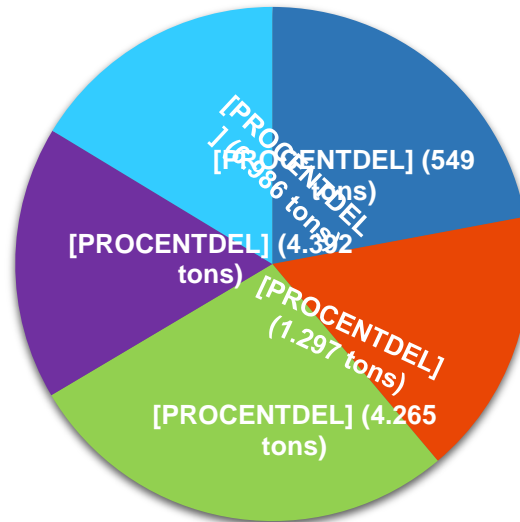
Aalisarsinnaanermut akuersissutit amerlassusaasa allanngornerat

- Umiatsiaararsorluni aalisarsinnaanermut akuersissutit Qeqertarsuup Tunuani, Uummannami Upernavimmilu piffissami 2013-2020 59 procentimik, 37 procentimik aamma 31 procentimik amerleriarput.
- Tamanna aalisarsinnaassuseqarpallaarnermik kinguneqarpoq.
- Aalisarsinnaanermut akuersissutillit amerliartornerat aalisartut ajornartorsiornerannut pissutaasut pingaanersaraat, pisassiissutillu nungusaataangitsumik aalisarnissamit annertunerungaartumut politikikkut aalajangerneqartarnerannik kinguneqarluni.
- Umiatsiaaqqat amerliartortut aalisarsinnaassuseqarpallaarnermik kinguneqaannangillat, aammali nunap immikkoortuani sulisinnaasut amerlaqisut sulisorineqalernerannut tapersiilluni. Tamanna aningaasatigut imminut akilersinnaasumik aalisarnermi pisariaqartinneqartumit sinerissap qanittuani aalisarnermi sulisoqarnerup qaffasinnerulerneranik kinguneqarpoq.
- Tamanna aalisartut amerlanerusut pisuussutit assigiit aalisarneqarnerannit iluanaarutininik agguasseqatigiittariaqarnerannik kinguneqarpoq.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Akuersissutit atorneqartut armerlassusaat- angallatit	128	125	121	117	117	113	117	125
Akuersissutit atorneqartut amerlassusaat - umiatsiaaqqat	759	762	780	959	989	987	1.057	1.029

SINERISSAP QANITTUANI QALERALINNIARNEQ – sumiiffik 47

Sumiiffik 47-mi umiatsiaararsoluni aalisarnermi umiatsiaaqqapq ataatsip tunissaat amerlassusaat annertussutsinut agguarlugit

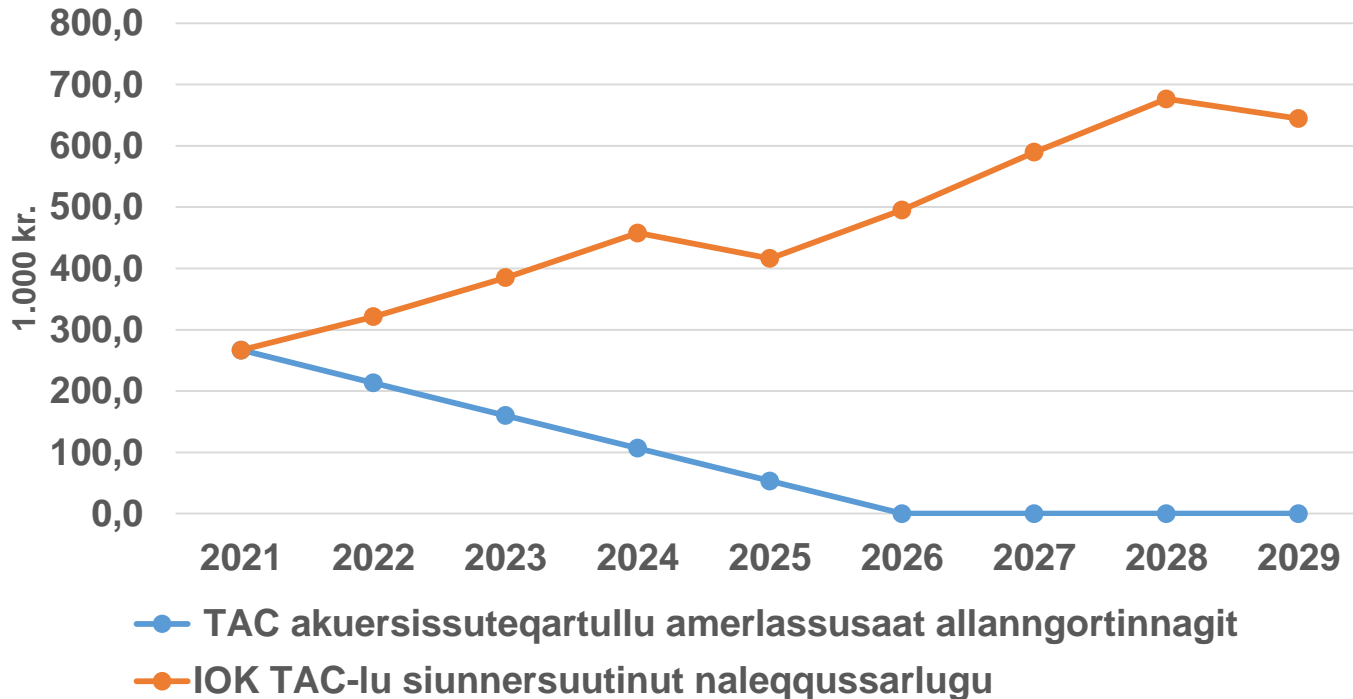
■ 0-5 tons ■ 5-10 tons ■ 10-20 tons ■ 20-30 tons ■ Over 30 tons

Oqaaseqaat: Annertuussitsit agguarnerani tamani pisat tamarmiusut ungaluusani allaqqapput.

- Umiatsiaararsorlutik aalisartut ilaat sumiiffik 47-mi qaleralinnik ukiumut pisaat immatut annikitsigippugut inuussutissarsiutigalugu aalisartutut isigineqaratik sunngiffimmi aalisartutut isigineqartariaqarlutik.
- Sumiiffimmi 47-mi umiatsiaararsorlutik aalisartut tunisaasa agguaqatigiissillugu nalingi 2020- mit 335.654 kr.-upput.
  - – Sumiiffimmi 47-mi umiatsiaararsorlutik aalisartut tunisaasa nalingi annertunerpaat 2020- mi 1.433.855 kr.-upput.
  - – Sumiiffimmi 47-mi umiatsiaararsorlutik aalisartut tunisaasa nalingi appasinnerpaat 2020- mi 500 kr.-upput
- **Maannaakut akit atorlugit imminut akilersinnaasumik inuussutissarsiutigalugu umiatsiaararsorluni aalisarsinnaajumalluni ukiumut minnerpaamik 33 tonsit pisarineqassapput.**

SINERISSAP QANITTUANI QALERALINNIARNEQ – sumiiffik 47

Aqutseriaaseq TAC-lu allangortinnagit, illuanilu TAC-ip biologit siunnersuinerannut tulluarsarlugu IOK-p eqqunneqarnerani sumiiffimmi 47-mi sinerissamut qanittumi qalerallinniarnermi umiatsiaararsortuni isertitat agguaqatigiissinnerisa ineriartorneri

Nunami suliffissuarni piffissap ingerlanerani kaaviiartitat suliffissaqartitsinerullu pisortallu isertitaasa taamatut isikkoqarnerat tunngaviusumik takuneqarsinnaavoq. Tassani angusat pisassiissutit piujuartitsinerunngitsut aalajangiusimanagit pisassiissutit naleqqussarnerisigut pitsaanerungaalissapput.

SINERISSAP QANITTUANI QALERALINNIARNEQ– SUMIIFFIK 47 AAMMA SUMIIFFIK 46

Aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuarmi amerlanerussuteqartut inassuteqaataat

- TAC siunnersuutitut piffissap ukiut tallimat ingerlaneranni naleqqussarneqassasoq.
- Sumiiffik 47-mi (Qeqertarsuup Tunua, Uummanaq Upernavillu) angallatitut periuseq IOK atuuttoq aalajangiusimaannarneqassasoq.
- Sumiiffik 47-mi sinerissap qanittuani piffissap ingerlanerani pisat aallaavigalugit periuseq IOK atorlugu umiatsiaararsorluni qaleralinniartoqassasoq. Peqatigitillugu naleqqutinnngitsumik katersuutilerniaat pinngitsoorniarlugu pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaat aalajangeneqassaaq. Assersuutigalugu pisassiissutinit annertunerpaamik 0,4-0,6 pct – umiatsiaaqqat angissusaat 6 meterimik *killeqaannartinneqarsinnaallutik.*
- Angallatitut piffissamut killilimmut akuersiissutitut piffissaq ikaarsaariarfissaq ukiunut tallimanut – arfinilinnut atuutilersinneqassasoq, sumiiffik 47-mi TAC ilisimatuussutsikkut siunnersuutitut naleqqussarneqarpat ukiumut pisassiissutit aamma/imaluunniit pisassiissutinit pigisat atorneqanngitsut umiatsiaaqqanut tunineqassasut.
- Periutsimik IOK-mik atuutilersitsinermi piffissamik ikaarsaariarfeqartariaqartoq, tassani TAC siunnersuutitut naleqqussarneqassalluni, immaqa aalisartut inuusuttut tassani aalisalersinnaanerit ajornannginnerulersinniarlugu tapersiissutinik aaqqissuussinernik atuutilersitsilluni.

SQAPK-mit ikinnerussutseqarluni oqaaseqaat

- SQAPK-p sinerissap qanittuani qaleralinniarnermi IOK-p umiatsiaaqqanut atuutilersinneqarnissaa akerleraa, tassa pisassiissutit aalisartunut ikinnernut katersuunnerannik kinguneqassamat. SQAPK isumaqarpoq umiatsiaaqqanut pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaat 0,65% qaffasippallaartoq. Aamma pisassiissutitut akiliissagunik inuusuttut aalisartunngornissamut siunissami periarfissaat – ataatsimullu isigalugu aalisartut ikinnerulernissaat ernumassutigaaq.

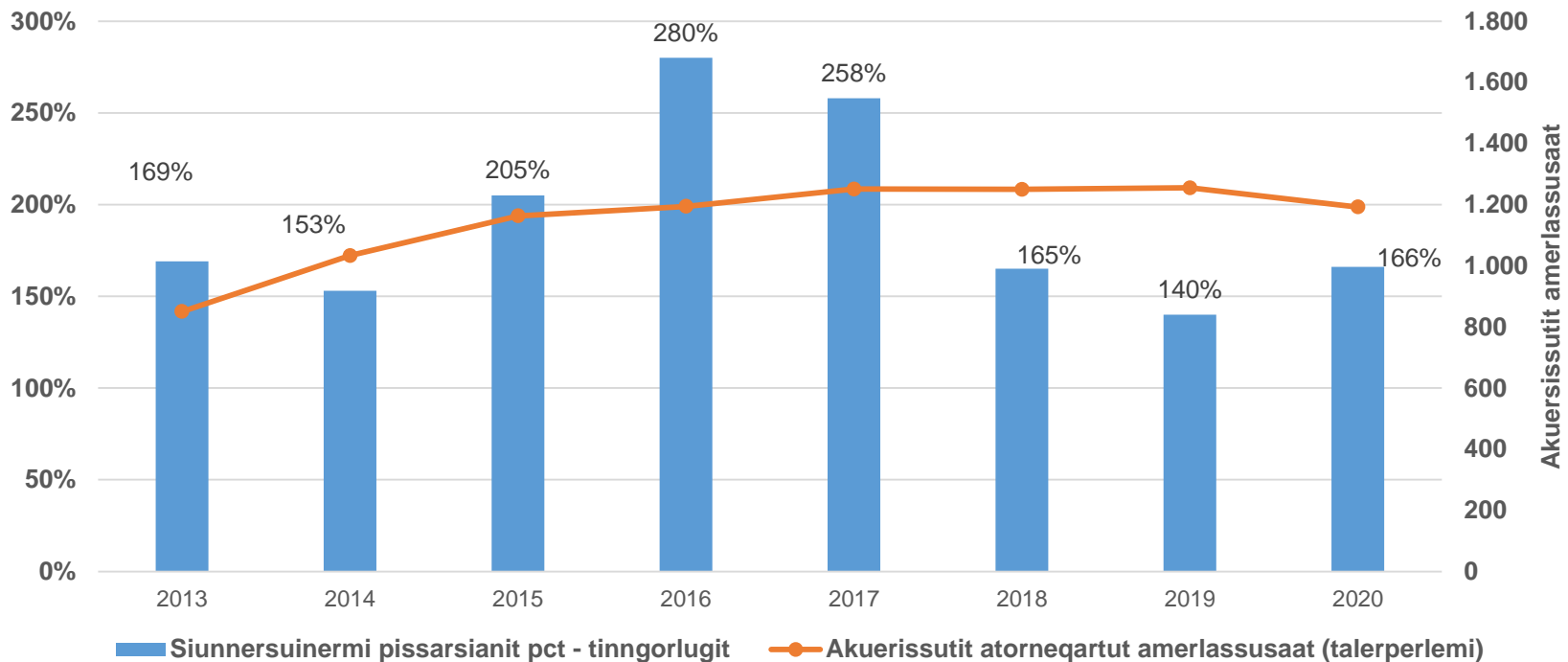
Sumiiffik 46

- Sumiiffik 46-mi periuseq IOK umiatsiaaqqanut angallatinullu piffissap ingerlanerani pisat tunngavigalugit atuutilersinneqassasoq – aamma periutsip IOK-p atuutilersinneqarnerani pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaat naleqquttoq atuutilersinneqassasoq.

SINERISSAP QANITTUANI SAARULLINNIARNEQ- KALAALLIT NUAATA KITAA

Aalisagaqassutsimik piujuartitsineq aalisarsinnaanermullu akuersissutit amerlassusaat

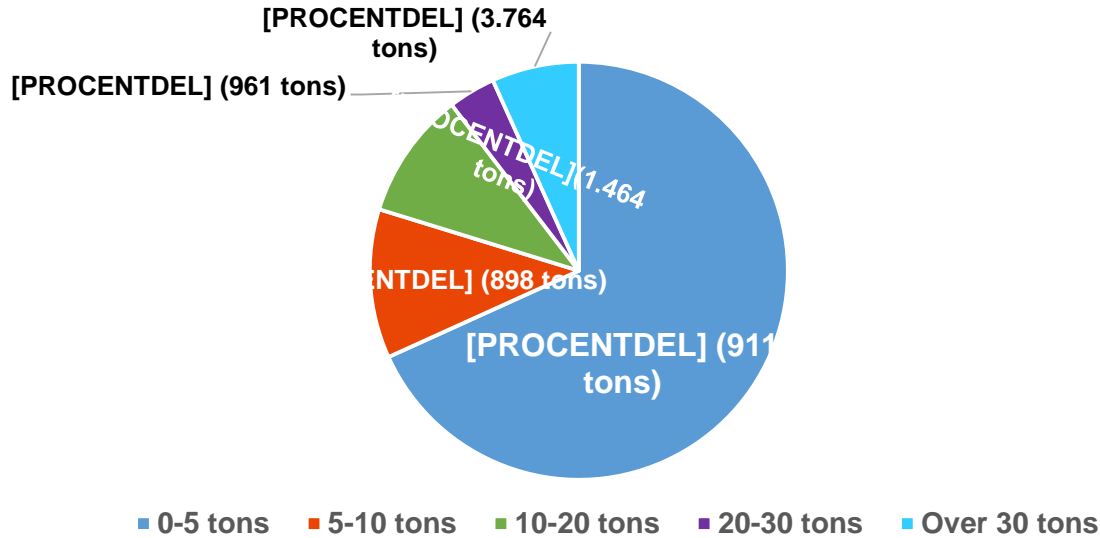
- Sinerissap qanittuani saarullinniarnermi aalisarsinnaassuseqarneq piffissami qaffattorujussuunikuuvoq, tassani biologit siunnersuutaat appariartornikuullutik.
- Kalaallit Nunaata Kitaani TAC tamarmiusoq pisallu tamarmiusut piffissami 2013-2020 biologit siunnersuutaat qaangingaarnikuuat. Aalisarneq 2013-imit piujuartitsinerunikuunngilaq.
- Sinerissap qanittuani saarullit suffisarnerat 2015-imit appariarnikuuvoq, saarulliillu ukiumik ataatsimik utoqqaassusillit piffissami amerlasoorujussuunikuullutik aatsaat taamatut ikitsigilerput. Tamanna ukiuni arlalinni annertuallaamik saarulliarnep kinguneraa.
- Inuussutissarsiutigalugu aalisarnermi piffissami 2013-2020 akuersissutit atornerqartut 40 procentimik amerlinikuupput. Sinerissap qanittuani qaleralinniarnermiaalisartoqarpallaartoqalerneranik assinganik nassataqarluni.
- Aalisarneq ataatsimut pisat qaffasinnerpaaffilerlugit pinnaassilluni aalisarnertut aqunneqarpoq.

SINERISSAP QANITTUANI SAARULLINNIARNEQ– KALAALLIT NUNAATA KITAA

Umiatsiaaqqap ataatsip tunisassaasa annertussusai pisallu agguaqatigiissillugu nalingi

- Umiatsiaararsorlutik aalisartut 68 procentii 2020-mi 5 tonsinik annikinnerusunik tulaassaqqarput.
- Umiatsiaaqqat taamaallaat 7 procentii 30 tonsit sinnerlugit tulaassaqqarput.

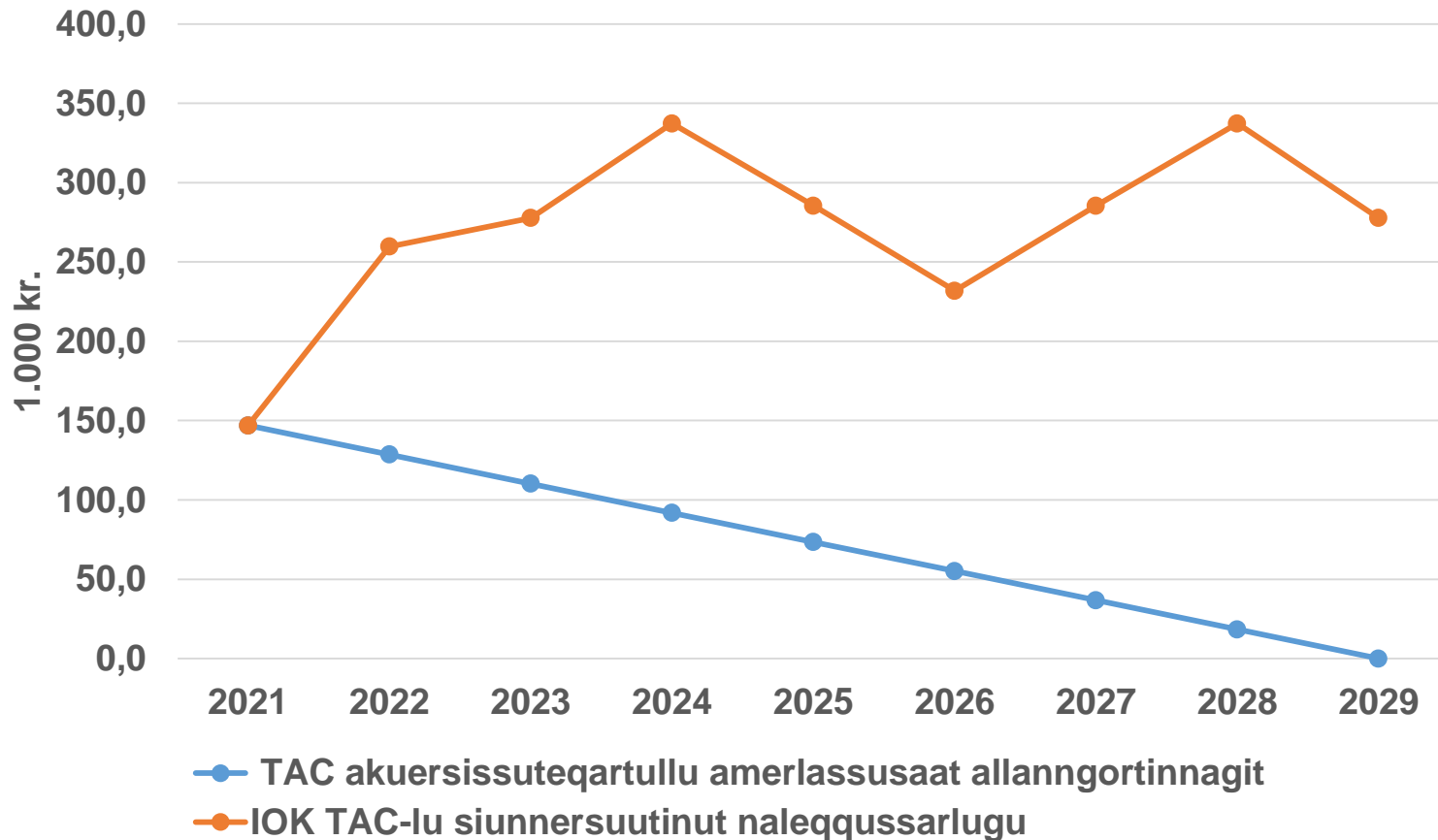

- Umiatsiaaqqap ataatsip 2020-mi tulaassaasa agguaqatigiissillugu tunisai aalisagaqatigiinnik allanik aalisarneq illannngullugu 256.382 kr-upput.
  - Umiatsiaararsorlutik aalisartunit 2020-mi tulaassat nalingi annertunerpaat 1.691.320 kr-upput.
  - Umiatsiaararsorlutik aalisartunit 2020-mi tulaassat nalingi annikinnerpaat 372 kr-upput.
  - Umiatsiaararsorlutik aalisartut 25 procentii tunisaasa nalingi tamarmiusut 50.000 kr-t ataappaat.
- Umiatsiaaqqat atorlugit saarullinniarnermi akuersissuteqartorpassuit saniatigut aalisartuupput aalisarnermit taassuminnga annikitsunik isertitaqartartut.

Taamaallaat saarullinniartoqqarpat umiatsiaararsorluni aalisarnermi inuup ataatsip 2019-imi isertitaasa assinginik isertitaqarniarluni saarullinnik aallaaviusumik saarullinnik minnerpaamik 67 tonsinik tulaassisoqassaaq. Ikitsuarsuit ullumikkut taamatut isertitaqartarput.

SINERISSAP QANITTUANI SAARULLINNIARNEQ- KALAALLIT NUNAATA KITAA

Aqutseriaaseq TAC-lu allanngortinnagit, illuanilu TAC-ip biologit siunnersuinerannut tulluarsarlugu IOK-p eqqunneqarnerani sumiiffimmi 47-mi sinerissamut qanittumi qalerallinniarnermi umiatsiaararsortuni isertitat agguaqatigiissinnerisa ineriartorneri

SINERISSAP QANITTUANI SAARULLINNIARNEQ- KALAALLIT NUNAATA KITAA

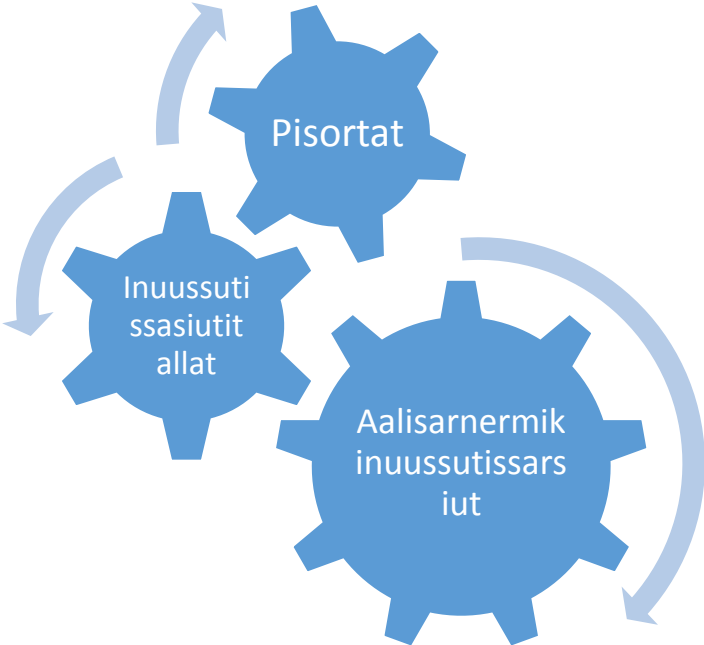
Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup innersuussutai

- Sinerissamut qanittumi saarullittassiissutit annertusiartuaartumik biologit siunnersuutaannut tulluarsarneqassasut
- Ilimatusartut, atuisut aqutsisullu suleqatigiinnerisigut sinerissap qanittuani saarullinniarnermut aqutsinermut pilersaarusiortoqassasoq.
- Sinerissap qanittuani saarullinniarnermi pisasseeriaaseq IOK atuutilersinneqassasoq, tassani IOK-mik periutsimi marloqiusamik suliaqartoqarsinnaasoq isumaliutigineqassalluni, ataaseq angallatit 6 meterimit anginerusunut ataaserlu umiatsiaaqqanut.
- Periutsimi IOK-mi nutaami pisassiissutinit pigisat aalisartut ataasiakkaat ukiuni tallimani kingullerni pisaat aallaavigalugit ukiut pingasut pisariarfiunerpaajusut tunngavigalugit naatsorsorneqassallutik.
- Pisassiissutininik niuerutigineqarsinnaasunik nammineq pigisanik aaqqissuussinermik eqquassinermut atatillugu pisassiissutininik niuerutigineqarsinnaasunik nammineq pigisanik aaqqissuussinerup naammaginatsumik atorunnaarsinnissaanut piffissaliussaqaq inatsisikkut aalajangersarneqassaaq, aalisarnermi annertuumik suliffiusumi tassani siunnersuutigineqarluni ukiunut pingasunut-tallimanut inissinneqassasoq.
- Pisassiissutinit nammineq pigisanik piginnittuunermut pisassiissutininut qummut killiisoqassasoq

Ataatsimiititaliarsuaq inassuteqaateqarpoq aalisartut namminneq piumassutsimik aalisarunnaarnissaannik kissaateqalersitsisussanik suliffeqarneq ilinniartitaanerlu pillugit politikkimi suliniutit allanik periarfissiivittut peqatigalugit aaqqissuunneqarnissat qulakkeerniarlugu piffissap ikaarsaariarfiusup ilaatut immikkut eqqumaffigineqassasut. Tamanna aalisarnermik inuussutissarsiutip ilaani inuussutissarsiutilluunniit immikkoortuini allani sulisussanik ujartuiffiusuni pisinnaavoq

PISSUTSIT ALLAT IKAARSAARIARNERMILU AAQISSUUSSINERIT

TAPIISSUTEQARTARNERMI MAANNAKKUT AAQQUSSUUSINERNIK TAMANUT TUNNGATILLUGU NALILIINEQ

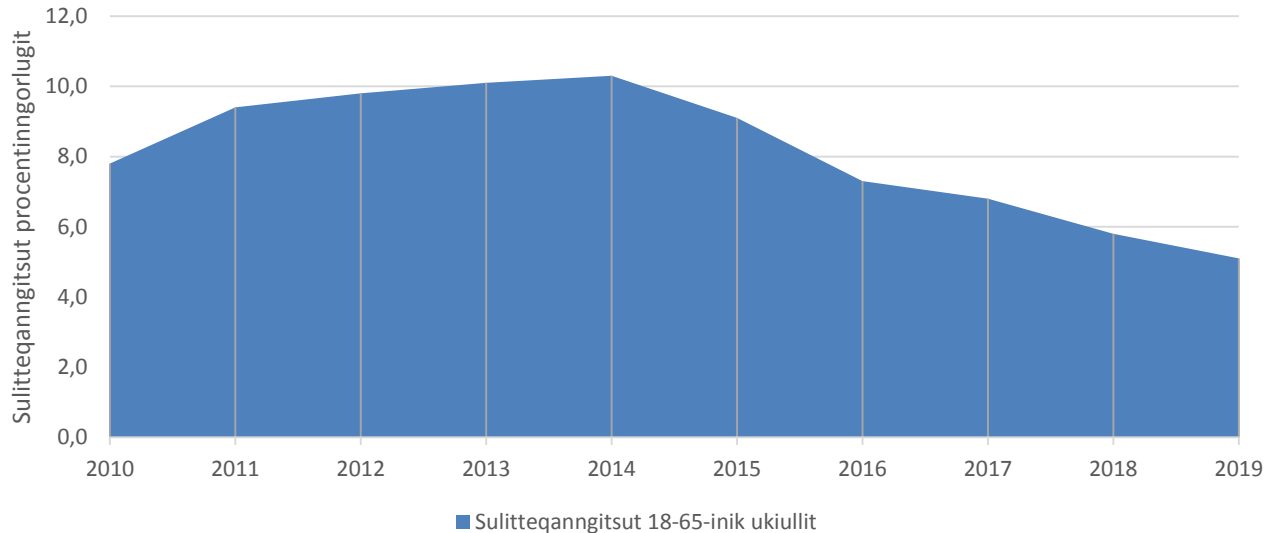
Nalinginnaasumik tapiissutaasartut tamarmik angusassamik toraagaqartarsimangillat - imaluunniit minnerpaamik atorneqartarsimangillat - misileraalluni aalisarnermik nutaaliortunut, aalisarluni atortunut aalajangersimasunut teknologikkullu atortut nutaat imaluunniit aalisarnermi sillimaniarnermi pitsanngorsaatisanik ineriartortitsinermut.

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup tamanna tunngavigalugu innersuussutigai

- **Anguniakkat aalisarnerlu pillugu politikkip naapertuutilernissaa anguniarlugu aalisarnermi tapiissuteqartarnerup nutarterneqarnissaa - ilaatigut aalisarneq pillugu inatsimmi takuneqarsinnaasoq - tapersiinissamullu politikkimut atuuppoq.**
- **Isumaliutiginnilluarnissaaq, qanoq ililluni aningaasat immikkoortitat imaluunniit aningaasaqarnermut inatsisip ilaanit iluaqutissatut siunertamut tullerriarneqarsinnaanersut, anneruleriartortumik uumassusilinnik piujuartitsineq aningaasatigullu piujuartitsisumik ineriartorneq taassuma ataani nutaaliorneq ineriartortillugu aamma kissaatigisamik aaqqissugaanikkut ineriartornikkut ingerlatillugu.**
- **Siunissami ingerlataqarfinnut tapersiisarnermut aaqqissuussamik nalilersuisarneq ingerlanneqartassaaq.**
- **Siunissami nalilersuisarnissat aalisarnermut killilersuutaassanngillat, kisianni aamma tapiisarnermik imaqaassapput, nunami aalisakkerinermut atugassanik**

SULIFFEQARNERMI PISSUTSIT I

Nunaqarvissut 18-init 65-inut ukiullit suliffissaaleqisut qaammammumt agguaqatigiissullugit procentingorlugit

Suliffeqarnermi pissutsit nunap immikkoortuini assigiinngitsorujussuupput. Tassani piffissap ingerlanerani allanngoriartortoqassaaq, ilaatigut aatsitassarsiornermi sanaartornermilu ineriartorneq apeqqutaalluni tassani sulisussarsiornerup annertuserujussuarnissaa ilimagineqarluni – ullumikkullu sulisussaaleqisorujussooreernikuuvoq.

Aalisarnerup aqqissuussaananeraniq naleqqussaananerup suliffissaaleqilerulerulernermik kinguneqannginnissaa pingaaruteqarpoq, taarsiulluguli:

- Inuussutissarsiutini allani suliffiit nutaat kalaallinik sulisunik annertunerpaamik atuinissaannut periarfissaviit atorqeqassasut, aamma
- Aalisarnermik inuussutissarsiutip immikkoortuini allani naleqquttunik piginnaasalinnik sulisussaaleqinerup pinngitsoortinnissaanut sunniuteqartumik atorqeqarsinnaanissaa tassunga ilanngullugit angallatini anginerusuni aalisakkanillu tunisassiorfiit ilaanni.

SULIFFEQARNERMI PISSUTSIT II

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup aalisarnermi namminermi ineriartorneq, najukkani inuiaqatigiit assigiinngitsut qulliunerusumillu inuiaqatigiit ineriartornerat eqqarsaatigalugit innersuussutigaa:

- **Ataatsimiititaliarsuup kaammattuutai tamarmiusut malitseqartillugit ilinniartitaanermut suliffeqarnermullu tunngasuni aaqqissuussamik ataqatigiissaarisooqarlunilu suliassa qarfiit akornanni pilersaarusiortoqassasoq.**

Tamatumunnga atatillugu ataatsimiititaliarsuup innersuussutigaa uku immikkut eqqumaffigineqassasut:

- **Ilinniartitaanerup, suliffissaqarnerup isertitatigullu pissutsit akornanni nalinginnaasumik ataqatigiittoqarnissaa.**
- **Inuussutissarsiorfinni amerlasuuni nalinginnaasumik sulisussanik amigaateqartoqarnera, tamatumalu aalisakkanut suliffissuaqarnermut, aatsitassarsiornermut sanaartornermullu tunngasunut atatillugu annertunerulernissaa naatsorsuutigineqarluni.**
- **Aalisarnermik inuussutissarsiuqarnermi sulisunik ilinniarsimasunik amigaateqarnera.**
- **Inuussutissarsiornikkut suliffeqarnissamullu periarfissat eqqarsaatigalugit sumiiffinniit sumiiffinnut pissutsit assigiinnginnerujussuat.**

ILINNIARTITAANEQ PIGINNAANGORSARNERLU

Pingaarnersiulluni iliuusissanik siunnersuut

- **Aalisarnek pillugu immikkoortumi ilinniartitaanermik piginnaangorsaaneermillu ineriartortitsinermik ataatsimut pilersaarut tulleriiarinermilu pingaarnersiuneruneg inuussutissarsiummik oqaloqateqarluni ilusilersorneqarlunilu ingerlanneqartoq.**
- **Aalisarnermut sammisumik ilinniartitaanerni suliatigut avatangiisinik nukittuunik pilersitsineq, assersuutigalugu pilersarusiornermut tunngatillugu atuisunit naammattumik sunniuteqaqataaffiusoq.**
- **Ilinniartitaanermut piginnaangorsarnissamullu pisariaqartinneqartut suussusaat assigiinngitsut akornanni pisariaqartinneqartunik tulleriiaraluni pingaarnersiuneq.**
- **Imaassinnaavoq tamani pisariaqartitsisoqartoq tamarmilli taamak pinartiginnillat.**
- **Suliaqarfigineqartorujussuarni ilinniartitaanerit piginnaangorsaaneerillu tulleriiarinermi salliunneqassapput. Ilinniartitaanerit piginnaangorsaaneerillu nalilersorsinnaasunngorsarlugit inerisarneqarnissaat.**
- **”Ajornanngitsumik sukkasuumillu anguneqarsinnaasut” aallartisapallanneqarsinnaasut sunniuteqarluartullu ukkatarineqassapput.**
- **Aalisarnermi assigiinngitsuni pisariaqartinneqartunut atatillugu siunnerfiliineq aalisarnermi aaqqissuusaanermik ineriartortitsinissamik naatsorsuutigisanut naleqqussarlugit. Ilinniartitaanerit tamavimmik Kalaallit Nunaanni ingerlanneqartariaqannginnerat pillugu pissutsinik akuersineq**

IMMIKKORTUT ALLAT PILLUGIT INASSUTEQAATIT

Ataatsimiititaliarsuaq aamma immikkoortut allat pillugit inassuteqarpoq, tassunga ilanngullugit:

- **Nunatsinni aalisarnermi aningaasaqarnermik suliaqarfimmik pilersitsisoqasssoq.**
- **Angallatinik nuussiviliinissamut tunitsiviliinissamullu akuersissummik pissarsisinnanissamut aalajangersagassatut siunnersuutit ersarissut**
- **Pisassiissutinik ukiumit ukiumut nuussisarnerup atorneqartarneranut aalajangersakkat**
- **Misileraalluni aalisarnermut atugassaritinneqartut pitsaanerusut aamma inatsisitigut sinaakkutit ersarinnerusut**
- **Naleqarnerulersitsisarnissamik kissaateqarnerup siuarsarnissaanut aqutissat**

ATAATSIMIITITALIARSUUP INNERSUUSSUTAASA ANINGAASA-QARNIKKUT ALLAFFISSORNIKKULLU KINGUNERI

Inassuteqaatit aalisarnermi aningaaqarnermut allaffissornermullu qanoq sunniuteqarnissaat annertuumik nalorninarpoq:

- Pineqartuni arlalinni innersuussutit amerlapput, tamarmillu ilaatigut imminnut attuumassuteqarput, ataatsimullu sunniutissai imminnut atasunik inatsisiliornikkut malitseqartitsinermilu suliniuteqarnerni iliuuserisassanit aallaaveqassallutik.
- Pingaartumik aalisarnernik ataasiakkaanik aqutsinermut tunngatillugu ataatsimiititaliarsuup inassuteqaataasa sunniutissai aatsaat ukiut arlallit qaangiuppata takuneqarsinnaalissasut.
- Siunnersuutaasut ataasiakkaat immikkuualuttortaasa kisitsisitigut tunngavissaat, taamaalillunilu ataatsimiititaliarsuup ataatsimut siunnersuutaa amigaateqarpoq, taamaattumillu ataatsimiititaliarsuup aningaasatigut uumassusilinnillu misissuinermini nalilersuinermini
- Assersuutigalugu pisassiissutitut aalajangerneqartartut siunnersuinermini inassuteqaatinut annikillissikkiartuaarneqarnissaa pillugu siunnersuuteqarnikkut peqatigitillugulu pinnaassilluni aalisarnermiit IOK-mut imaluunniit IK-mut nuussinermut siunnersuutit tunngavigalugit misissueqqissaarnerni inassuteqaatinilu ullumikkut iluanaaruteqarnermi suliffissaqartitsinermilu killiffimmik sanilliuassinikkut ataatsimiititaliarsuaq siunnersuutinik toqqaannartumik aallaaveqarsinnaanikuunngilaq.
- Isumaliutissiisummi aningaasatigut kingunissaanik nalilersuinermini iliuuseqannginnerup ajutoorfioriaannaanerujussuata isummerfiginissaa pingaaruteqarpoq.

ANINGAASAQARNERMUT ALLAFFISSORNERMULLU KINGUNISSAANIK ATAATSIMUT NALILIINEQ

Nalilersuinerni taakkunani inerniliinerit pingaarnertit tassaapput:

- Aalisarnerni amerlanerpaani naammassisaqarsinnaassuseq pisuussutinillu iluanaarutit piffissami sivilisuumi annertusissapput, taamaalilluni akileraarutinit isertat aamma qaffassallutik pisuussutinillu iluanaarutit akitsuutaasa qaffannissaat periarfissaalluni.
- Raajarniarnermik aqutsinermi pisassiissutit qummut killissaasa nutaat allannguutissaattut siunnersuutigineqartut avataasiorluni maannakkut aalisarnerup ilaani ullumikkut naammassisaqarluarfiusartumi annertuunillu aningaasaqarnissamik pisariaqartitsiviusumi ineriartortitsinermi ajutooruteqariaannaanermik kinguneqarsinnaapput. Nalornissuteqarneq siunissami aningaasalersuinissap annertuumillu ingerlatsinermi iluaquteqaannarnissap qulakkeernissaannut pingaartumik piffissami sivilisuumi periarfissanut tunngavoq. Nalilernerqarpoq sinerissap qanittuani raajarniarnermi angallatit ullumikkumut sanilliullugu nutarternissaannut pitsaanerujussuarmik periarfissaqalernissaat ilimanartorujussuusoq.
- Aalisarnerit ilaanni naleqqussarneqartussani akileraarutinit isertitat tamarmiusut annikilligallarsinnaapput, taamatulli pisoqassanersoq aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnermi immikkoortuni allani inuussutissarsiutillu immikkoortuini aalisarnerunngitsuni allani suliffissaqartitsinerup annertusitinneqarnissaannut periarfissat atorluarniarlugit pisariaqavissunik suliffissaqartitsineq ilinniartitaanerlu pillugit politikimi suliniutinik pingaarnersiuneq apeqqutaassaaq.
- Akuersissutinut aqutsisoqarfimmik pilersitsinermut, naammagittaalliortarfimmut ataatsimiititaliarsuup innersuussutigisaanut inatsisilerinermi ikiuinerup, paasissutissanik katersuisarnerup avammullu saqqummiisarnerup pitsaangortinnissaannut isumalluutinut atatillugu aalisartunut qaammatini arfinilinnit aqqaneq marlunnut siunnersuisarnermik ukkataqarneq.

ILIUUSEQANNGINNEQ ANINGAASAQARNERMI AJORTUNIK ANNERTUUNIK KINGUNEQARTUSSAAVOQ

Ataatsimiititaliarsuaq amerlasuunik inassuteqaateqarpoq, ilaannili inuiaqatigiinni ajutoorfioriaannaasut periarfissallu aallaavigineqarnissaat pingaaruteqarpoq

- 1. Pisassiissutit pillugit ilisimatuussutsikkut siunnersuutit pisassiissutinillu aalajangisarneq ukiut arlaqanngitsut ingerlaneranni oqimaaqatigiissitsisoqalerli, tamanna pingaartumik sinerissap qanittuani qaleralinnik saarullinnillu aqutsinermi pisariaqarpoq**
- 2. Piffissamut sivilisuumut naleqquttumik aalisartut aningaasaliinissamut pilersaarusiornissaannik aamma IOK/IK tunngavigalugit aalisarnissamik piaartumik qulakkeerinnittumik peqatigitillugulu inuussutissarsiutip nammineq aalisarsinnaassutsip pisuussitinilu tunngavimmik oqimaaqatigiissitsinissaanik periarfissiisumik aalisarnermik aqutsisoqalerli.**
- 3. Suliffeqarneq ilinniartitaanerlu pillugit politikkimi imminnut atasunik pilersaarutitik suliniutinillu pingaarnersiukkanik ataqatigiissaarilluni aalisarneq pillugu politikki allanngortinneqarli.**

QUJANAQ

**Isumaliutissiissut aamma tunuliaqutaasumik allakkiat il.il. ataatsimiititaliarsuup
nittartagaaniipput :**

<https://naalackersuisut.gl/da/Naalackersuisut/Departementer/APN/Fiskerikommissionen>